

ชื่อเรื่อง	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครราชสีมา เขต 2		
ผู้วิจัย	กิรมนัส ขอดบุญมา		
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิราณี จุโฑปะมา	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ	กรรมการ	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา ตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) ด้านข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ 3) ด้านรูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 4) ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คน และครู จำนวน 327 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างย่อย (Stratified Random Sampling) ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูแบ่งตามขนาดของสถานศึกษา และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาดของสถานศึกษาตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความดีค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ค่า t-test (Independent Samples) และ F-test และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้ (Scheffe' Method) กำหนดสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

เลขทะเบียนหนังสือ.....	178350
Bib - Id.....	54505
Barcode.....	1000106695
เลขเรียกหนังสือ.....	028.7
	744821
	2551

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำตามความคิดเห็นของผู้บริหารคือ ด้านข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของแหล่งเรียนรู้และด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านรูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นของครู โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของแหล่งเรียนรู้ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ ด้านรูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมพบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูคือ ควรมีการสร้างจัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มากขึ้น ควรมีการเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปใช้ ควรมีการประสานงานวางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ควรมีการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น การใช้วิทยากรในท้องถิ่น การประกอบอาชีพรวมไปถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน และควรมีการจัดกิจกรรม ประกวดการผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการเรียนการสอน

TITLE Roles of School Administrators toward Learning Sources Development
as Perceived by School Administrators and Teachers under
Nakhonratchasima Educational Service Area Office 2

AUTHOR Thiramanus Yodboonma

ADVISORS Assistant Professor Dr. Siranee Chutopama, Thesis Advisor
Assistant Professor Malinee Chutopama, Co - advisor
Assistant Professor Prakong Karnjanakaroon, Co - advisor

DEGREE Master of Education **MAJOR** Educational Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2008

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the roles of school administrators toward learning sources development as perceived by school administrators and teachers under Nakhon Ratchasima Educational Service Area Office 2, classified by status and schools' sizes. The learning sources development includes 5 aspects: 1) knowledge of learning sources development; 2) basic information of problems in learning sources; 3) types of learning sources development; 4) learning and teaching management of learning sources; and 5) evaluation of the use of learning sources. The samples were 127 school administrators and 327 teachers, selected through the Table of Krejcie & Morgan, stratified random sampling, proportional stratified random sampling and simple random sampling, respectively. The collected data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, independent samples t-test and F-test. If the significant differences were found, the Scheffe' method was used. The statistical significance was set at .05.

The results were as follows:

1. The roles of school administrators toward the learning sources development as perceived by school administrators and teachers as a whole and in each aspect were at high levels. The average scores ranked from the highest to the lowest as perceived by school administrators were basic information of problems in learning sources and learning and teaching management of

learning sources, followed by types of learning sources development, knowledge of learning sources development, and evaluation of the use of learning sources, respectively. In terms of the teachers' perception, it was found that the highest average score were knowledge of learning sources development and basic information of problems in learning sources, followed by learning and teaching management of learning sources, types of learning sources development, and evaluation of the use of learning sources, respectively.

2. The roles of school administrators toward learning sources development as perceived by school administrators and teachers under Nakhon Ratchasima Educational Service Area Office 2 as a whole and in each aspect had significantly statistical difference at the level of .01.

3. The roles of school administrators toward learning sources development as perceived by school administrators and teachers under Nakhon Ratchasima Educational Service Area Office 2 had significantly statistical difference at the level of .01 in terms of the schools' sizes.

The suggestions about the roles of school administrators toward learning sources development as perceived by school administrators and teachers were that: 1) schools should more provide and develop the learning sources; 2) schools should gather a variety of sources as the basic information for application; 3) schools should cooperate and plan in learning sources development between school and community; 4) the local learning sources i.e. local wisdom, occupation and culture should be used as the utmost benefit for students; and 5) schools should arrange activities and instructional and innovational medium competition.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิราณี จุโฑปะมา ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ กรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิวัฒน์ กัลยพฤกษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์โสวัณน์ โสภาทล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำ วิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ นายสิทธิชัย สวทไชยสง ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านท่าลี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 นางวรรณศรี วรรณพงษ์เจริญ ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านโคกหินช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 และนายสมเกียรติ สงฆ์สังวรรณ ครูชำนาญการ โรงเรียนโชคชัยสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ที่ได้กรุณาตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์แจ้งให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ได้กรุณาตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ นายสมบัติ ขอดบุญมา ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ โดยตลอด

ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณแด่บิดา มารดา บุรพจารย์ กณจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการฟุ่มเฟือก เกื้อกูล ตลอดทั้ง ผู้มีพระคุณที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทุกท่าน

ถิรมนัส ขอดบุญมา

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แหล่งเรียนรู้.....	8
ความหมายของแหล่งเรียนรู้.....	8
ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้.....	9
ประเภทของแหล่งเรียนรู้.....	10
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	13
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้.....	14
หลักการบริหาร โรงเรียน.....	16
ความหมายของการบริหาร โรงเรียน.....	16
ทฤษฎีบทบาทของผู้บริหาร.....	17
บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
งานวิจัยในประเทศ.....	31
งานวิจัยต่างประเทศ.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
สัญลักษณ์ที่ใช้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	93
สมมติฐานของการวิจัย.....	93
วิธีดำเนินการวิจัย.....	94
สรุปผลการวิจัย.....	95
อภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	102
บรรณานุกรม.....	104

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม.....	110
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	117
ภาคผนวก ค ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถาม.....	125
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม.....	130
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	132

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	37
2	จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	46
3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน.....	47
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	48
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	49
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	50
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	52
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ	53

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน.....	54
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	55
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	56
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	58
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	59
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ.....	60
15	เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน.....	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

16	เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายชื่อ.....	63
17	เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายชื่อ.....	65
18	เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายชื่อ.....	66
19	เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายชื่อ.....	68
20	เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายชื่อ.....	70
21	เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายชื่อ.....	72
22	เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เป็นรายคู่.....	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

- 23 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เป็นรายชื่อ..... 74
- 24 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เป็นรายชื่อ..... 75
- 25 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เป็นรายชื่อ..... 75
- 26 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เป็นรายชื่อ..... 76
- 27 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เป็นรายชื่อ..... 77
- 28 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายชื่อ..... 78

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
29 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	80
30 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	82
31 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	84
32 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	86
33 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	88
34 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของแหล่งเรียนรู้.....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

35	ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้.....	90
36	ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับแหล่งเรียนรู้.....	91
37	ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้.....	92
38	คำอำนาจจำแนกแบบสอบถาม.....	125

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กระบวนการบริหารการศึกษาทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ.....	19
2	กระบวนการบริหารการศึกษาทฤษฎีระบบสังคม.....	20

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 กำหนดให้มีการจัดการศึกษาสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และมีเจตนารมณ์ให้เป็นการจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบต่อหลักการที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างแท้จริง และ มาตรา 25 ได้ระบุไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ตามที่ต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546 :1)

แหล่งเรียนรู้มีส่วนสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนคิดตาม เข้าใจง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 23) และจากการสัมมนาบทบาทของแหล่งเรียนรู้ซึ่งจัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่ประชุมได้ร่วมกันกำหนดความหมายของแหล่งเรียนรู้ ว่าหมายถึง “แหล่ง” หรือ ที่รวม ที่อาจมีสภาพ / สถานที่หรือศูนย์รวมที่ประกอบด้วย ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และกิจกรรมที่มีกระบวนการเรียนการสอนที่มีครูเป็นผู้สอนหรือศูนย์การเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่มีการกำหนดเวลาเรียนยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของผู้เรียน การประเมินและการวัดผลการเรียนมีลักษณะเฉพาะสร้างขึ้นให้เหมาะสมกับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นแนวคิดในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มุ่งเน้นให้มีการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงในสภาพแวดล้อมจริง โดยมีฐานความเชื่อว่าจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ และทัศนคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อม รักถิ่นฐาน สามารถสืบทอดความรู้จากบรรพบุรุษ เป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดทักษะ และนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการปฏิรูป การเรียนรู้ที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นหลัก และนำวิชามาเป็นส่วนประกอบ สภาพแวดล้อมดังกล่าวจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 1) และแหล่งเรียนรู้ยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะแหล่งเรียนรู้

จะเป็นสื่อในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้และเกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการหรือกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้บังเกิดผล ต้องเกิดจากการสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา การดำเนินการของครู นักเรียน และความร่วมมือของทุกฝ่าย โดยโรงเรียนทุกแห่งทุกระดับซึ่งถือเป็นตัวแทนของรัฐในการจัดการศึกษา และดำเนินการตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จำเป็นต้องมีการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนให้เรียนได้เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องเหมาะสมกับท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 :1)

จากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มีความรู้ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเรียนรู้ต่อการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว นอกจากกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนแล้ว จำเป็นต้องมีการจัดแหล่งและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 1) ดังนั้นแหล่งเรียนรู้จึงมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เพราะแหล่งเรียนรู้จะเป็นสื่อในการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้และเกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการหรือกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ให้บังเกิดผล ต้องเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่าย

ผู้บริหารถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยปฏิบัติงาน หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุง หรือทำแหล่งเรียนรู้ เริ่มจากการศึกษาหาความรู้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีศักยภาพ แล้วทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของปัญหาแหล่งเรียนรู้ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการสำรวจ สัมภาษณ์ สอบถามจากชุมชน แล้วร่วมกันวางแผนในการกำหนดเป้าหมายและทิศทาง ใช้แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยศึกษารูปแบบและเทคนิคในด้านต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาศัยแหล่งเรียนรู้ เพื่อที่จะสร้างรูปแบบและวิธีการใหม่ ๆ อย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา มีรูปแบบการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนเพื่อนำไปพัฒนา จากนั้นใช้แหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียนและหลักสูตรท้องถิ่นอย่างหลากหลาย โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเต็มที่ และมีการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ กำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมถึงยังมีด้านการศึกษาความรู้

เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ (กรมวิชาการ. 2545 : 59)

จากการสังเกตสภาพปัจจุบัน โรงเรียนยังไม่สามารถจัดแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวได้อย่างเต็มศักยภาพ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูขาดความรู้และประสบการณ์ในการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน จึงทำให้ไม่เห็นความสำคัญในการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเท่าที่ควร มีบทบาทเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนน้อย เพราะมีการกิจอื่น ๆ มากไม่มีเวลาพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างแท้จริง ดังนั้นจากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งตระหนักในความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมาโดยตลอด ในฐานะผู้วิจัยมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ว่าปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน ได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสิ่งใดบ้าง มีการดำเนินการอย่างไร มีปัญหาในการดำเนินการอย่างไร เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาเป็นข้อมูล และแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน ตลอดจนบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้สามารถดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 แตกต่างกัน

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
2. เป็นข้อมูลให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
3. นำข้อมูลไปใช้วางแผนปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ตามกรอบงาน (กรมวิชาการ. 2545 : 59) ต่อไปนี้
  - 1.1 ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 1.2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้
  - 1.3 ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 1.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้
  - 1.5 ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 แยกเป็น
    - 2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 192 คน
    - 2.1.2 ครู จำนวน 2,204 คน
  - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คน และครู 327 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 454 คน แล้วสุ่มกลุ่มย่อยทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู

โดยแบ่งตามขนาดของสถานศึกษา ตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษามีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพตำแหน่ง

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ครู

3.1.2 ขนาดของสถานศึกษา แยกเป็น

3.1.2.1 ขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน

3.1.2.2 ขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121- 600 คน

3.1.2.3 ขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาท หมายถึง สิ่งที่คุณดำรงตำแหน่งได้ถูกกำหนดให้กระทำตามที่กำหนดไว้เป็นบทบาท หน้าที่ของบุคคลในแต่ละตำแหน่ง จะมีหน้าที่หรือเงื่อนไขที่ต้องกระทำ และได้รับสิทธิ์ที่กำหนดได้

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การบริหารและจัดการ การปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุง หรือทำแหล่งเรียนรู้ โดยศึกษาตามแนวคิด 5 ด้าน คือ

2.1 ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการศึกษาหาความรู้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีศักยภาพ

2.2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของปัญหาแหล่งเรียนรู้ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการสำรวจ สังเกต สอบถามจากชุมชน แล้วร่วมกันวางแผนในการกำหนดเป้าหมายและทิศทาง

2.3 ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยศึกษารูปแบบและเทคนิคในด้านต่าง ๆ โดยใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาศัยแหล่งเรียนรู้ เพื่อที่จะสร้างรูปแบบและวิธีการใหม่ ๆ อย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา มีรูปแบบการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนเพื่อนำไปพัฒนา

2.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในบทเรียนและหลักสูตรท้องถิ่นอย่างหลากหลาย ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม พร้อมทั้งพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างเต็มที่

2.5 ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการสำรวจความพึงพอใจที่มีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ กำกับติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3. แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งที่ให้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ สารความรู้ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และสามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อขยายประสบการณ์ของตน เชื่อมโยงสู่การใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนอาจเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนตามกระบวนการเรียนการสอน หรือเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ

3.1 แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน หมายถึง สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งในบริเวณสถานศึกษาที่นำมาใช้เพื่อสื่อหลักในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้นหรือใช้ในการเรียนรู้เรื่องอื่น และหมุนเวียนกิจกรรมได้ตามความสนใจของผู้เรียน

3.2 แหล่งเรียนรู้ภายนอก หมายถึง สถานที่ที่นอกเหนือจากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น สถานที่ทำงาน สถานที่ประกอบการ พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ เป็นต้น

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือ ผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2

5. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2

6. ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ขนาดของโรงเรียน ตามการแบ่งของสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

โดยแบ่งขนาดของโรงเรียนเป็น 3 ขนาด ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
2548 : ไม่มีเลขหน้า)

- 6.1 ขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน
- 6.2 ขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121- 600 คน
- 6.3 ขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อแหล่งเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่นครราชสีมา เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้
  - 1.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้
  - 1.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้
  - 1.3 ประเภทของแหล่งเรียนรู้
  - 1.4 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 1.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้
2. หลักการบริหาร โรงเรียน
  - 2.1 ความหมายของการบริหาร โรงเรียน
  - 2.2 ทฤษฎีบทบาทการบริหาร
  - 2.3 บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา
3. บทบาทของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แหล่งเรียนรู้

1. ความหมายของแหล่งเรียนรู้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 43) ได้นิยามความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่า หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศและประสบการณ์ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียน ได้รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

แหล่งเรียนรู้ ช่วยขยายแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กว้างขวางขึ้น แหล่งเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดการพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โรงเรียนอาจสรุปความหมายของแหล่งเรียนรู้ โดยคำนึงถึงสิ่งที่สำคัญที่เอื้อต่อการแสดงความหมายของแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

สุภาพร โรจนานุกร (2545 : 5) ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่า คือ สื่อ สถานที่ต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียนที่เด็กสามารถหาความรู้ได้

ม่องศรี ชัยศรีนิววัฒน์ (2545 : 2) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ คือ สถานที่ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียน ทั้งใกล้ตัวและไกลตัว ซึ่งผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน

ดวงใจ วัฒนมะโน (2545 : 1) ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ คือ แหล่งประสบการณ์ที่นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม และสามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

จากแนวความคิดและความหมายเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ดังกล่าว สรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อขยายประสบการณ์ของนักเรียน และเชื่อมโยงสู่การใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนอาจเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนตามกระบวนการเรียนการสอน หรือเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ตามความสนใจ

2. ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

วัชรီ บุรณสิงห์ (2544 : 24-27) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตามธรรมชาติและศักยภาพ มีความรู้ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนรู้ดังกล่าว นอกจากกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนแล้ว จำเป็นต้องมีการจัดแหล่งและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ด้วย ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 25 ได้ระบุไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ แหล่งเรียนรู้ดังกล่าวมุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

โรงเรียนทุกแห่งทุกระดับ ถือเป็นตัวแทนของรัฐในการจัดการศึกษา และดำเนินการตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอันเป็นหลักการร่วมกันในการจัดการศึกษา

ดังนั้นจำเป็นต้องมีการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนให้เรียนได้เต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องเหมาะสมกับท้องถิ่น

3. ประเภทของแหล่งเรียนรู้

การจัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ จัดได้หลายแบบตามความสอดคล้องกับโรงเรียน แต่ละแห่ง เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการใช้ ในที่นี้นำเสนอการจัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ 2 แบบ แบบที่ 1 จัดตามลักษณะของแหล่งเรียนรู้

1. แหล่งเรียนรู้ตามธรรมชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ที่นักเรียนจะศึกษาหาความรู้ได้จากสิ่งที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ป่าไม้ ลำธาร กวาด หิน ดิน ทราย ฯลฯ
2. แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกของมนุษย์ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดประชาชน สถาบันการศึกษา สวนสาธารณะ ตลาด บ้านเรือนที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ ฯลฯ

3. บุคคล เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งด้านการประกอบอาชีพและการสืบสานวัฒนธรรม ตลอดจนนักคิด นักประดิษฐ์และผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ

แบบที่ 2 จัดตามแหล่งที่ตั้งของแหล่งเรียนรู้

1. แหล่งเรียนรู้ เดิมจะมีแหล่งเรียนรู้ที่เป็นหลักคือ ครู อาจารย์ ห้องเรียน ห้องสมุด ต่อมามีการพัฒนาเป็นห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่น ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องจริยธรรม ห้องศิลปะ ฯลฯ ตลอดจนการใช้อาคารสถานที่บริเวณและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เช่น ห้องอาหาร สนาม ห้องน้ำ สวนดอกไม้ สวนสมุนไพร แหล่งน้ำในโรงเรียน
2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ครอบคลุมทั้งด้านสถานที่และบุคคล ซึ่งอาจจะอยู่ในชุมชนใกล้เคียงโรงเรียนและชุมชนที่โรงเรียนพานักเรียนไปศึกษาหาความรู้ เช่น แม่น้ำ ภูเขา ชายทะเล วัด ตลาด ห้องสมุดประชาชน สถานีตำรวจ สถานีอนามัย สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ฟุ้งนา สวนผัก สวนผลไม้ แหล่งทอผ้า ร้านอาหาร ดนตรีพื้นบ้าน การละเล่นพื้นเมือง เทคโนโลยีพื้นบ้าน เทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน แหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ฯลฯ ทรัพยากรและความรู้ในท้องถิ่น หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ภายในท้องถิ่น นอกโรงเรียนที่มีคุณค่า สามารถนำมาใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียนได้ ซึ่งรวมไปถึงสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติทั้งสิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต บุคคลที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ สถานที่และหน่วยงานต่าง ๆ กิจกรรมทั้งหลายใน

ท้องถิ่นที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน นักวิชาการ ได้แบ่งประเภทของทรัพยากรและแหล่งความรู้ในท้องถิ่นไว้แตกต่างกันสามารถนำมาสรุปรวมได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง สภาพธรรมชาติในท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้ให้ความรู้แก่นักเรียนได้ เช่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ สัตว์ ภูเขา พืช แหล่งน้ำ ป่าไม้ ฯลฯ ลักษณะของหิน ดินแร่ ฯลฯ ที่มีค่าของมนุษย์ในท้องถิ่น รวมทั้งสภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ มลภาวะและนิเวศวิทยา ฯลฯ เป็นต้น

2. ทรัพยากรบุคคล หรือ ทรัพยากรมนุษย์ หมายถึง บุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ ที่สามารถช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของท้องถิ่น เป็นผู้รู้ผู้ชำนาญในสาขาอาชีพเฉพาะอย่าง เช่น ช่างแกะสลัก ช่างเครื่องดนตรี ช่างปั้น ช่างทอผ้า หรือมีความชำนาญในทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนาหรือวิทยากรต่าง ๆ เหล่านี้อาจเป็นข้าราชการ นักธุรกิจ ชาวบ้าน พระสงฆ์หรือแม้แต่ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีถิ่นฐานบ้านเรือนและประกอบอาชีพในท้องถิ่น หรืออาจจะเป็นบุคคลนอกชุมชนที่มาเยี่ยมหรือเป็นแขกของชุมชนเป็นครั้งคราว ซึ่งโรงเรียนอาจพิจารณาเชิญบุคคลเหล่านั้นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้เฉพาะเรื่องแก่นักเรียนตามโอกาสอันควรได้

3. ทรัพยากรทางสังคม หมายถึง 1) สภาพความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิตในชุมชน การประกอบอาชีพต่าง ๆ ของคนในชุมชน 2) สิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น วัด โบสถ์ สุเหร่า สถานที่ราชการ เป็นต้น

4. ทรัพยากรทางวัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น เช่น การทำขวัญนาค งานบวช งานแต่งงาน งานบุญบั้งไฟ งานบุญเดือนสิบ งานบุญประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น

วัชร บวรณสิงห์ (2544 : 141-143) กล่าวว่า การเลือกใช้แหล่งทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นต้องทำให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาและลักษณะของแหล่งทรัพยากร ทำได้โดย

1. ทรัพยากรธรรมชาติ อาจนำเอาทรัพยากรธรรมชาติบางอย่าง เช่น แร่ธาตุ หิน ดิน พืชพันธุ์ต่าง ๆ ฯลฯ มาเป็นวัสดุประกอบการเรียนการสอน หรือพานักเรียนไปศึกษาสภาพธรรมชาติ เช่น ลักษณะและสภาพแวดล้อมป่าชายเลน การศึกษาของชีวิตสัตว์ในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การเกี่ยวพันและเกื้อกูลกันของธรรมชาติ ฯลฯ เป็นต้น

2. ทรัพยากรบุคคล อาจเชิญผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะเรื่องมาบรรยายหรืออบรมให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน หรืออาจขอให้ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียน การขอพิมพ์เอกสารวิชาการที่ผู้เชี่ยวชาญได้จัดทำมาใช้ประโยชน์ในโรงเรียน เป็นต้น

3. ทรัพยากรทางสังคม โรงเรียนอาจพานักเรียนไปเยี่ยมชมหรือศึกษาดูงานในสถานที่ต่าง ๆ ส่งนักเรียนไปฝึกงานหรือทดลองปฏิบัติงาน ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่สถาบันทางสังคมจัดขึ้น นำข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่หรือสภาพของสังคมมาจัดนิทรรศการหรือนำมาใช้สอนใช้เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและการขีมือเอกสารต่าง ๆ

4. ทรัพยากรทางวัฒนธรรม โรงเรียนอาจให้นักเรียนไปศึกษา สังเกต หรือเข้าร่วมในกิจกรรมทางด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม เพื่อให้นักเรียนได้สัมผัสอย่างใกล้ชิดกับสภาพตามเป็นจริงจะช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจในรายละเอียดและขั้นตอนของกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความซาบซึ้ง เกิดความรักหวงแหนในศิลปวัฒนธรรมของชุมชนตนเอง

กิจกรรมการใช้แหล่งทรัพยากร

กิจกรรมที่โรงเรียนออกไปสู่ท้องถิ่น อาจดำเนินการ ดังนี้

ให้นักเรียนไปศึกษาประวัติและผลงานของผู้มีความรู้ความชำนาญในท้องถิ่น

1. การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ หรือเขาค่ายพักแรม

2. ให้นักเรียนไปฝึกงานตามหน่วยงานหรือสถานประกอบการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชน

3. จัดให้ครูหรือนักเรียนออกไปเยี่ยมชมชุมชนหรือศึกษาชุมชน

4. ขยายการศึกษาออกไปสู่ท้องถิ่น เช่น จัดห้องสมุดเคลื่อนที่สู่บ้าน หรือจัด

โครงการอบรมหรือให้ความรู้บางเรื่องแก่บุคคลในชุมชน

5. นำโรงเรียนหรือนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่น จราจรนักเรียน หรือการรณรงค์ในเรื่องต่าง ๆ ฯลฯ

6. นำโรงเรียนหรือนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน เช่น ให้วงดนตรีของโรงเรียนร่วมแสดงในงานหรือกิจกรรมของท้องถิ่น จราจรนักเรียน หรือการรณรงค์ในเรื่องต่าง ๆ

กิจกรรมที่นำท้องถิ่นเข้ามาสู่โรงเรียน อาจดำเนินการ ดังนี้

1. เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายหรือสาธิตเนื้อหาบางเรื่องให้แก่ครูและนักเรียน

2. นำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์จากภายนอกมาให้บุคลากรในโรงเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้

3. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ หรือทรัพยากรทางวัฒนธรรมมาใช้ในห้องเรียน หรือนำกิจกรรมหรือนิทรรศการ เช่น การจัดนิทรรศการอาหารประจำท้องถิ่น การแสดงกิจกรรมและอาชีพของท้องถิ่น ฯลฯ

4. ให้ชุมชนใช้สถานที่โรงเรียนในโอกาสพิเศษต่าง ๆ

5. โรงเรียนและชุมชนคัดเลือกบุคคลดีเด่นหรือร่วมทำกิจกรรมอื่น
  6. จัดโครงการบริการชุมชน
  7. จัดงานหรือกิจกรรมใน โรงเรียนและเชิญชุมชนเข้าร่วม
  8. เชิญชุมชนหรือผู้ปกครองร่วมเป็นกรรมการ โรงเรียน
- แนวทางการเลือกใช้แหล่งทรัพยากร

1. ศึกษาทรัพยากรและแหล่งความรู้ในท้องถิ่นว่า มีสิ่งใดบ้างและมีสิ่งใดบ้างที่สามารถนำมาใช้ในเนื้อหาสาระที่จะสอนได้
2. วางแผนว่า จะใช้แหล่งทรัพยากรอะไรในเนื้อหาสาระใด โดยวิธีการใดและเพื่อประโยชน์อะไร
3. ติดต่อประสานงาน
4. ใช้ประเมินผลการใช้ทรัพยากรนั้น
5. รวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้นั้นให้ทันสมัย เพื่อนำมาใช้หรือปรับปรุงในการนำมาใช้ในครั้งต่อไป

4. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 11) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้ปรากฏใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 25 ได้ระบุไว้ว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน การจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นทุกโรงเรียนมีหน้าปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวจำเป็นต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก และใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และดำเนินการเพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ขึ้นในโรงเรียน

แนวคิดการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นการใช้แหล่งภูมิปัญญาและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน เช่น วัด ภูเขา สวนสัตว์ อุทยาน พิพิธภัณฑ์ หอสมุด แหล่งน้ำ โบราณสถาน เป็นต้น เป็นแหล่งเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้โดยตรงด้วยตนเองอย่างถูกต้อง และเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ผู้เรียนจะได้ศึกษาสภาพที่แท้จริงของสิ่งต่าง ๆ ที่ชุมชน อาทิ พืชพันธุ์ไม้ พืชสมุนไพร ลักษณะของดิน หิน แร่ ทั้งแหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม สามารถใช้แหล่งเรียนรู้นี้มาหล่อหลอมในชุมชนท้องถิ่น ให้มีความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งต่าง ๆ ในชุมชน เป็นการสร้างเจตคติ ค่านิยม ความภาคภูมิใจ และอุดมการณ์ให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชน

แนวคิดการใช้โรงเรียนเป็นแหล่งการจัดการเรียนรู้ เป็นการให้โรงเรียนนำสาระการเรียนรู้ซึ่งชุมชนไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจชุมชน ซึ่งจัดทำได้โดยการจัดการบริหารโรงเรียนทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน จัดบทเรียน หลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การเข้าไปมีส่วนร่วมการพัฒนาชุมชน โรงเรียนมีหน้าที่จะต้องสร้างพลเมืองใหม่ให้มีคุณสมบัติตามที่สังคมต้องการ โดยถ่ายทอดคุณค่า ความรู้ที่มีอยู่ของชุมชน สร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ฝึกฝนทักษะ เตรียมตัวผู้เรียนเพื่ออนาคต นอกจากนั้นยังเป็นผู้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โรงเรียนจึงเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดบริบทของชุมชนและรักษาชุมชน

การใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ทำได้โดยให้โรงเรียนเป็นสิ่งจำลองสภาพปัญหาในชุมชน สภาพของชุมชนในแง่ของความคิดความงาม นำสิ่งที่มีคุณค่าเข้ามาไว้ในโรงเรียน สามารถจัดให้เกิดการเรียนรู้ในโรงเรียนได้ การกระทำในลักษณะเช่นนี้เป็นการบริการจัดการทั้งโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ชักนำให้ครูและผู้ปกครองเข้ามาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน วิธีการนี้จึงเป็นการจัดทำในลักษณะกระทำทั้งโรงเรียน มีการจัดเนื้อหาสาระในบทเรียน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สร้างกิจกรรมเสริม และมีความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

แนวคิดการจัดเวทีการเรียนรู้

แนวคิดการจัดเวทีการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้โดยองค์การชุมชนที่รวมตัวกันเพื่อศึกษาปัญหาใดปัญหาหนึ่ง พร้อมทั้งแสวงหาวิธีการแก้ไข จัดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากที่จะสร้างความรู้ความเข้าใจให้สมาชิกในชุมชนอย่างทั่วถึง

ชุมชนประกอบด้วย คนที่มีธรรมชาติหลากหลาย มีบทบาทที่สัมพันธ์กัน มีการเรียนรู้ร่วมกัน วิธีการจัดเวทีการเรียนรู้เป็นวิธีการประสานงาน ประสานความคิด ซึ่งทำได้โดยการนำปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและเป็นที่สนใจร่วมกันของคนในชุมชน ศึกษาวิเคราะห์ร่วมกันให้เห็นถึงสภาพปัญหา วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา จากนั้นหาวิธีแก้ไขปัญหา แล้วร่วมกันแก้ไขปัญหา เช่น การแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นกับเยาวชนในชุมชน การแก้ปัญหานี้คนในชุมชนต้องเรียนรู้สภาพปัญหา คือ สภาพความรุนแรงของยาเสพติดที่เกิดขึ้น โดยประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและช่วยกันหาแนวทางแก้ไข โดยร่วมกันตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา จากนั้นดำเนินการแก้ไขปัญหาตามแนวทางที่ตัดสินใจร่วมกัน ดังนั้น การจัดเวทีการเรียนรู้จึงเป็นการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน ร่วมกันของคนในชุมชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมกันดำเนินการและร่วมกันรับผล

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้

เป็นการนำเสนอลักษณะของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในโรงเรียน ตลอดจนแนวทางการใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นการใช้สิ่งแวดล้อมและบริเวณสถานศึกษาเป็นหลัก

นับเป็นพื้นฐานการเรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวอย่างจริงจัง เป็นการดำเนินการที่เกิดจากความร่วมมือของ คณะครู และนักเรียน ดังนี้

5.1 การสำรวจบริเวณสถานศึกษา

คณะครู หรือคณะครูร่วมกับนักเรียน ช่วยกันสำรวจบริเวณสถานศึกษา บันทึก ข้อมูล/รายละเอียดของสถานที่ต่าง ๆ ในบริเวณสถานศึกษา เช่น การสำรวจบริเวณเสาธงและ บันทึกข้อมูลไว้ การสำรวจให้ทั่วถึงจะช่วยให้เกิดมุมที่นักเรียนจะเรียนรู้ได้สอดคล้องกับความ สนใจและความสามารถ

5.2 ศึกษาความสัมพันธ์กับหลักสูตร

เมื่อสำรวจแหล่งต่าง ๆ แล้ว คณะครูช่วยกันศึกษาความสัมพันธ์กับหลักสูตรว่า แหล่งเหล่านั้นสอดคล้องกับการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ใด เรื่องอะไร การศึกษาความสัมพันธ์ กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดขึ้นกับการพิจารณาของคณะครูที่ร่วมกันคิด หรือเกิดจากความสนใจของ นักเรียนในการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง

5.3 กำหนดจุดศึกษาและตั้งชื่อ

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์กับเนื้อหาหลักสูตรแล้วครบทุกแหล่งแล้ว คณะครู ร่วมกันกำหนดคุณภาพหรือเกณฑ์ในการกำหนดจุดศึกษา หลังจากพิจารณาแหล่งที่มีคุณภาพตามที่ ร่วมกันคิดแล้ว คณะครูร่วมกันตั้งชื่อ หรือจะจัดการประกวดการตั้งชื่อจุดศึกษาก็ได้

5.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้

ครูจะร่วมกันคิด และจัดทำแผนการจัดกิจกรรมง่าย ๆ เช่น การเรียนรู้ คณิตศาสตร์ที่เสาธง จัดทำเป็นบัตรกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ ในกรณีที่ครูจัดทำแผนการสอนของ กลุ่มสาระที่ทำการสอนและพบว่าสามารถใช้จุดศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ ก็วางแผนการจัด กิจกรรมโดยใช้จุดศึกษา นอกจากนี้ ครูอาจจะจัดกิจกรรมเสริมได้หลายแนวทาง คณะครูร่วมกัน คิดกิจกรรมที่สนับสนุนให้นักเรียนใช้ความสามารถหลากหลายในการเรียนรู้จากจุดศึกษานั้น ๆ เช่น แข่งขันกันตอบปัญหาที่เกี่ยวกับจุดศึกษา แข่งขันกันใช้ข้อมูลในจุดศึกษา สร้างโจทย์ปัญหา คณิตศาสตร์ ฯลฯ ครูและนักเรียนมีการตกลงร่วมกันว่า นักเรียนจะรับคำถามหรือกิจกรรมได้ที่ใด อาจจัดไว้ในกล่องเล็ก ๆ ได้ป้ายชื่อจุดศึกษา หรือจัดคำถามไว้ที่มุมใดมุมหนึ่งในอาคาร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความเหมาะสมของโรงเรียนแต่ละแห่ง

หลักการบริหารโรงเรียน

1. ความหมายของการบริหารโรงเรียน

คำศัพท์ที่ใช้ในความหมายของการบริหาร มีอยู่สองคำคือ "การบริหาร" (Administration) และ "การจัดการ" (Management) การบริหาร มักจะใช้กับการบริหารกิจการสาธารณะหรือการบริหารราชการ ส่วนคำว่า การจัดการ ใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน เราจึงเรียกผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับบริหารในหน่วยงานราชการว่า "ผู้บริหาร" ในขณะที่บริษัท ห้างร้าน ใช้เรียกตำแหน่งเป็น "ผู้จัดการ" เนื่องจากการศึกษาเป็นกิจการที่มุ่งประโยชน์สาธารณะ และจัดเป็นส่วนงานของทางราชการ จึงใช้เรียกชื่อผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวว่า "ผู้บริหารการศึกษา" หากปฏิบัติงานเป็นหัวหน้าในสถานศึกษา เรียกว่า "ผู้บริหาร โรงเรียน"

ได้มีผู้ให้คำจำกัดความหมายของ "การบริหาร" ในฐานะที่เป็นกิจกรรมชนิดหนึ่ง ดังต่อไปนี้

วิจิตร ศรีสอาน (2542 : 120-121) ได้สรุปสาระสำคัญของการบริหาร ไว้ดังนี้

1. การบริหารเป็นกิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
2. ร่วมมือกันทำกิจกรรม
3. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
4. โดยการใช้กระบวนการ และทรัพยากรที่เหมาะสม

สำหรับการบริหารในฐานะที่เป็นวิชาการสาขาหนึ่ง มีลักษณะเป็นศาสตร์โดยสมบูรณ์เช่นเดียวกับศาสตร์สาขาอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นสาขาวิชาที่มีการจัดระเบียบให้เป็นระบบของการศึกษา มีองค์แห่งความรู้ หลักการ และทฤษฎี ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้า เชิงวิทยาศาสตร์ การบริหารจึงเป็นสิ่งที่นำมาศึกษาเล่าเรียนกันได้โดยนำไปประยุกต์ใช้ สู่การปฏิบัติ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถ ประสบการณ์ และบุคลิกภาพส่วนตัวของผู้บริหารแต่ละคน

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการ และทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ผู้บริหารจะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของทฤษฎี และหลักการบริหาร เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม จึงพูดได้ว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ คือ ผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์การบริหาร ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

2. ทฤษฎีบทบาทของผู้บริหาร

คำว่า "ทฤษฎี" เป็นคำที่รู้จักกันแพร่หลายในวงการนักวิชาการสาขาต่าง ๆ โดยผู้สนใจในทฤษฎีต่าง ๆ ได้นำทฤษฎีเข้าสู่ภาคปฏิบัติ โดยให้เหตุผลว่าทฤษฎีเปรียบได้กับดาวเหนือหรือเข็มทิศที่คอยบอกทิศทางให้กับชาวเรือ หรือชี้แนวทางที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546 :356) ได้ให้ความหมาย "ทฤษฎี" ว่า หมายถึง ความเห็น การเห็น การเห็นด้วยลักษณะที่คาดเอาตามหลักวิชาเพื่อเสริมเหตุผล และรากฐานให้แก่ปรากฏการณ์ หรือข้อมูลในภาคปฏิบัติ ซึ่งเกิดขึ้นอย่างมีระเบียบ นอกจากนี้ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายดังนี้

กู๊ด (Good . 1998 :186 ; อ้างถึงใน อินทรา หิรัญสาข. 2546 : 25) ทฤษฎี คือ ข้อสมมติต่าง ๆ (Assumption) หรือข้อสรุปเป็นกฎเกณฑ์ (Generalization) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากข้อสมมติทางปรัชญาและหลักการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้เป็นเสมือนพื้นฐานของการปฏิบัติ ข้อสมมติซึ่งมาจากการสำรวจทางวิทยาศาสตร์ การค้นพบต่าง ๆ จะได้รับการประเมินผล เพื่อให้มีความเที่ยงตรงตาม หลักวิทยาศาสตร์และข้อสมมติทางปรัชญา อันถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของการสร้าง (Construction)

เนลเลอร์ (Kneeller. 1989 : 54 ; อ้างถึงใน อินทรา หิรัญสาข. 2546 : 13) ได้ให้ความหมายของทฤษฎีไว้ 2 ความหมาย คือ

1. ข้อสมมติฐานต่าง ๆ (Hypothesis) ซึ่งได้กลั่นกรองแล้วจากการสังเกตหรือทดลอง เช่น ในเรื่องความโน้มถ่วงของโลก
2. ระบบของความคิดต่าง ๆ ที่นำมาปะติดปะต่อกัน (Coherent)

เฟ็กส์ (Feigl. 1979 : 243 ; อ้างถึงใน อินทรา หิรัญสาข. 2546 : 20) ทฤษฎีเป็นข้อสมมติต่าง ๆ ซึ่งมาจากกระบวนการทางตรรกวิทยา และคณิตศาสตร์ ทำให้เกิดกฎเกณฑ์ที่ได้มาจากการสังเกตและการทดลอง

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น ทฤษฎี จึงหมายถึง การกำหนดข้อสันนิษฐาน ซึ่งได้รับมาจากวิธีการทางตรรกวิทยา วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ทำให้เกิดกฎเกณฑ์ที่ได้มาจากการสังเกต ค้นคว้าและการทดลอง โดยใช้เหตุผลเป็นพื้นฐานเพื่อก่อให้เกิดความ เข้าใจในความเป็นจริง และนำผลที่เกิดขึ้นนั้นมาใช้เป็นหลักเกณฑ์

สำหรับทฤษฎีต่าง ๆ ที่เข้ามาสู่การบริหารนั้น ได้มีผู้คิดค้นมากมาย แต่พบว่า ยังไม่มีทฤษฎีใดที่สามารถช่วยอธิบายปรากฏการณ์ในการบริหารงานได้หมด อาจจำเป็นต้องใช้หลาย ๆ ทฤษฎีในการแก้ปัญหาหนึ่ง หรือทฤษฎีหนึ่งซึ่งมีหลักการดีและเป็นที่ยอมรับมาก อาจไม่สามารถ

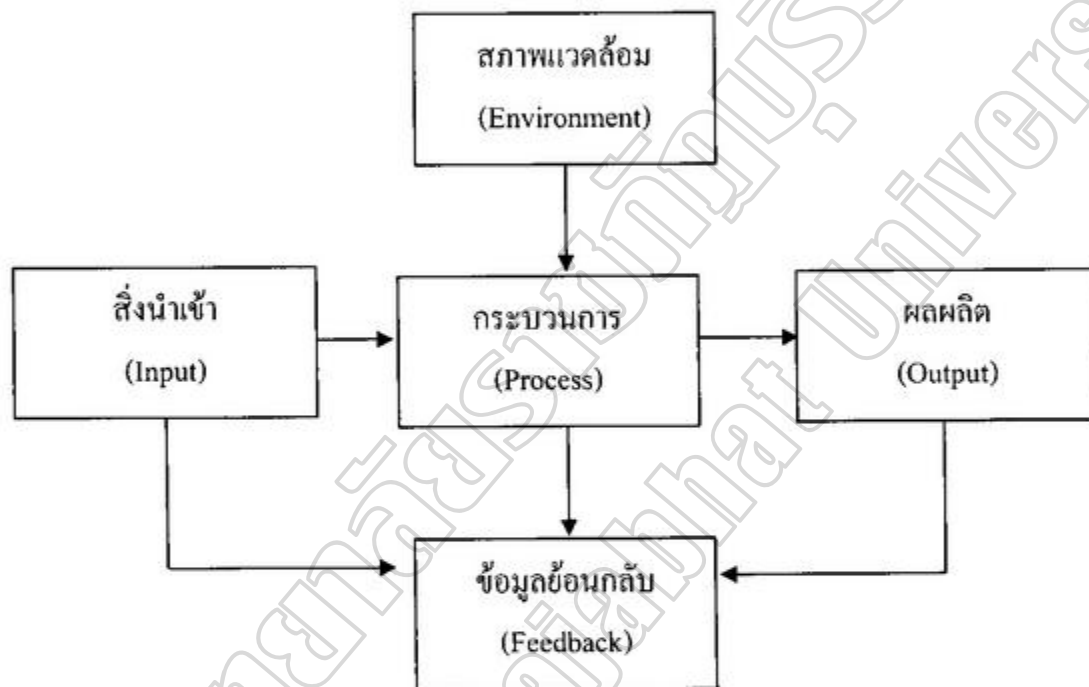
แก้ปัญหาเล็กน้อย หรือปัญหาใหญ่ได้เลย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละปัญหา สภาพการณ์ของสังคม และกาลเวลาที่เกิดขึ้นอย่างไรก็ตาม คูนท์ (Koontz. 1988 : 79 ; อ้างถึงใน อินทิตรา หิรัญสาข. 2546 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีหรือหลักในการบริหารงานนั้นจะดีหรือมีประสิทธิภาพหรือไม่นั้น ควรคำนึงถึงลักษณะของทฤษฎีในเรื่องต่อไปนี้

1. การเพิ่มประสิทธิภาพของงาน
2. การช่วยวิเคราะห์งานเพื่อปรับปรุงพัฒนา
3. การช่วยงานด้านวิจัยขององค์กรให้ก้าวหน้า
4. ตรงกับความต้องการของสังคม
5. ทันสมัยกับโลกที่กำลังพัฒนา

นอกจากนี้ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ได้รับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยตั้งแต่สมัย โบราณ ยุควิทยาศาสตร์ ยุคนุษยสัมพันธ์ จนถึงยุคปัจจุบัน ซึ่งอาศัยทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ ที่มีการปรับปรุงพัฒนาและสังเคราะห์แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น แต่ถึงอย่างไร การบริหารงานสมัยใหม่นี้มุ่งเน้นทั้งคน งาน และผลผลิต จึงต้องมีการผสมผสานแนวคิดต่าง ๆ ทุกยุค ทุกสมัย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริงในปัจจุบัน ในที่นี้จะขอนำเสนอทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาพื้นฐานที่ควรทราบ ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ (System Approach หรือ General System Theory)

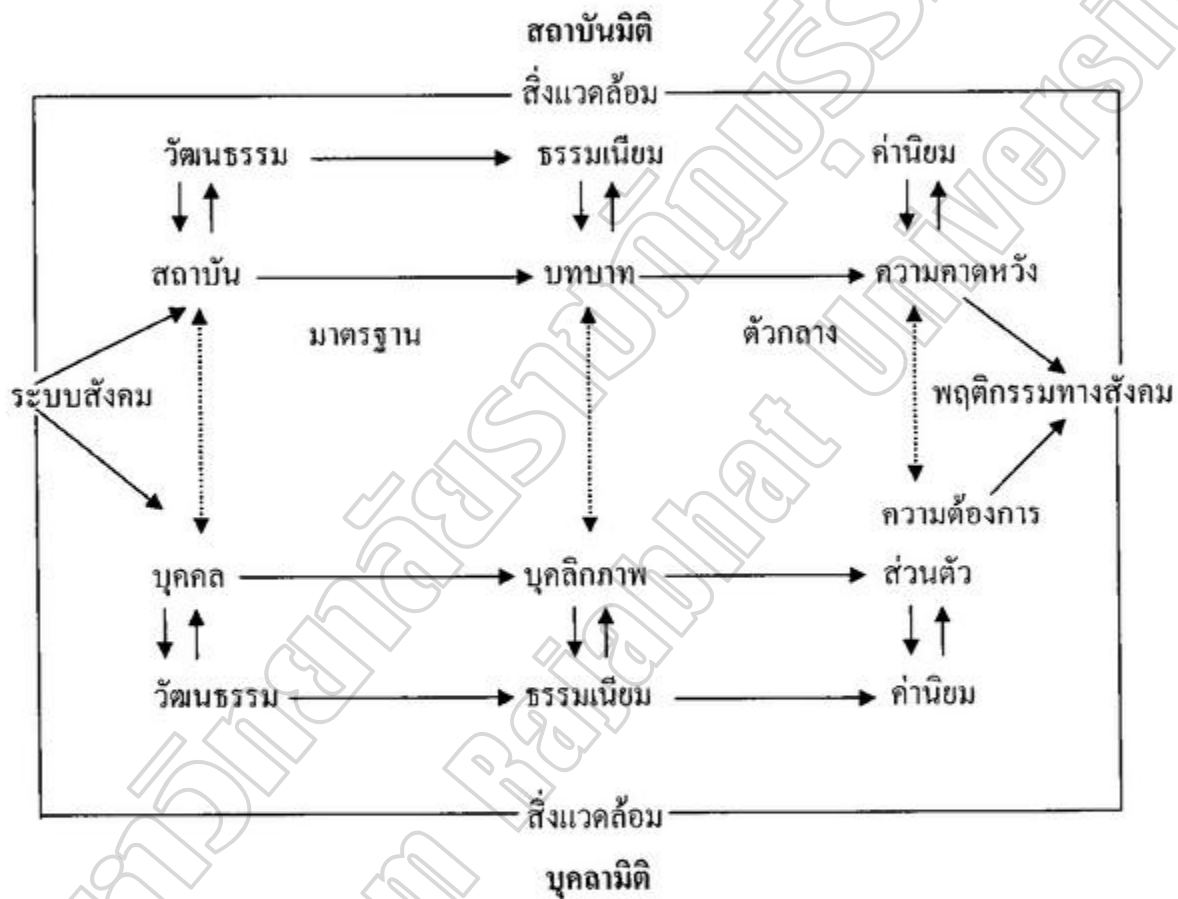
ทฤษฎีวิเคราะห์ระบบเป็นทฤษฎีที่มีคุณค่าในการตรวจสอบ หาข้อบกพร่องของกระบวนการบริหารทั้งปวงรวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย โดยการวิเคราะห์สิ่งนำเข้า วิเคราะห์กระบวนการ และวิเคราะห์ผลผลิตว่าสิ่งที่ลงทุนไปคุ้มค่าหรือไม่ แล้วรวบรวมข้อมูลหาจุดบกพร่องแล้วปรับปรุงแก้ไขต่อไป ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กระบวนการบริหารการศึกษาทฤษฎีวิเคราะห์ระบบ

2. ทฤษฎีระบบสังคม (Social System Theory)

ทฤษฎีนี้ เกทเซล และ กูบา (Getzels & Guba. 1996 :32 ; อ้างถึงใน อินทิรา หิรัญสาข. 2546 : 18) ได้สร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมในองค์กรต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเป็นระบบสังคม แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านสถาบันมิติ (Nomothetic Dimension) และด้านบุคคลมิติ (Idiographic Dimension) ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 กระบวนการบริหารการศึกษาทฤษฎีระบบสังคม

1. ด้านสถาบันมีติ ประกอบด้วย

1.1 สถาบัน (Institution) ได้แก่ หน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งจะเป็น กรม กอง โรงเรียน โรงพยาบาล บริษัท ร้านค้า หรือโรงงานต่าง ๆ ที่มีวัฒนธรรม (Culture) ของหน่วยงานหรือองค์กรนั้นครอบคลุมอยู่

1.2 บทบาทตามหน้าที่ (Role) สถาบันจะกำหนดบทบาท หน้าที่ และตำแหน่งต่าง ๆ ให้บุคคลปฏิบัติ มีกฎและหลักการอย่างเป็นทางการ และมีธรรมเนียม (Ethics) การปฏิบัติที่มีอิทธิพลต่อบทบาทอยู่

1.3 ความคาดหวังของสถาบันหรือบุคคลภายนอก (Expectations) เป็นความคาดหวังที่สถาบัน หรือบุคคลภายนอกคาดว่าสถาบันจะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย เช่น โรงเรียนมีความคาดหวังที่จะต้องผลิตนักเรียนที่ดีมีคุณภาพ ความคาดหวังมีค่านิยม (Values) ของสังคมครอบคลุมอยู่

2. ด้านบุคลามีติ ประกอบด้วย

2.1 บุคลากรแต่ละคน (Individual) ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ๆ เป็นบุคคลในระดับต่าง ๆ เช่น ในโรงเรียนมีผู้บริหาร โรงเรียน ครู อาจารย์ คนงาน การ ใจ มีวัฒนธรรมย่อยที่ครอบคลุมต่างไปจากวัฒนธรรมโดยรวม

2.2 บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ความรู้ ความถนัด ความสามารถ เจตคติ อารมณ์ และแนวคิด ซึ่งบุคคลที่เข้ามาทำงานในสถาบันนั้นจะมีความแตกต่างปะปนกันอยู่และมีธรรมเนียมของแต่ละบุคคลเป็นอิทธิพลครอบงำอยู่

2.3 ความต้องการส่วนตัว (Need - Dispositions) บุคคลที่มาทำงานสถาบันมีความต้องการที่แตกต่างกันไป บางคนทำงานเพราะต้องการเงินเลี้ยงชีพ บางคนทำงานเพราะความรัก บางคนต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ความก้าวหน้า บางคนต้องการการยอมรับ บางคนต้องการความมั่นคง ปลอดภัย เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีค่านิยมของตนเองครอบคลุมอยู่

จากภาพประกอบ 2 อาจกล่าวได้ว่า ในด้านสถาบันมีตินั้นจะยึดถือเรื่องสถาบันซึ่งมีบทบาท ต่าง ๆ เป็นสำคัญ บทบาทที่สถาบันได้คิดหรือกำหนดไว้จะต้องชี้แจงให้บุคลากรในสถาบันได้ทราบอย่างเด่นชัด เพื่อจะได้กำหนดการคาดหวังที่สถาบันได้กำหนดไว้ในบทบาทของตนออกมา ตรงกับความต้องการของผลผลิตของสถาบันนั้น ส่วนในด้านบุคลามีติ ประกอบด้วย ตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถาบันนั้น ซึ่งบุคคลที่ปฏิบัติงานอยู่ก็มีบุคลิกภาพที่เป็นตัวเองที่ไม่เหมือนกัน ในแต่ละคนต่างก็มีความต้องการ ในตำแหน่งหน้าที่การทำงานที่แตกต่างกันออกไป ทั้งสองมีตินี้ระบบสังคมเป็นสิ่งที่มอิทธิพลต่อการบริหารงานเป็นอันมาก ถ้าหากว่าทุกสิ่งทุกอย่างราบรื่นดี การบริหารงานนั้นสามารถที่จะสังเกตพฤติกรรมได้ (Social Behavior or Observed Behavior)

3. ทฤษฎีจิตใจในการปฏิบัติงานของมาสโลว์

มาสโลว์ (Maslow, 1997 : 8 ; อ้างถึงใน อินทรีรา หิรัญสาข. 2546 : 10) เป็นบุคคลแรกที่ได้อธิบายทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจ (Maslow's General Theory of Human and Motivation) ไว้ และได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ 3 ประการ ดังนี้

3.1 มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอและไม่มีสิ้นสุด แต่สิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่าเขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วหรือยัง ขณะที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการอย่างอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุด และจะเริ่มต้นตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

3.2 ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของ พฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้น ที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม

3.3 ความต้องการของมนุษย์ มีเป็นลำดับชั้นตามลำดับความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำ ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที โดยแบ่งลำดับชั้นความต้องการของมนุษย์ไว้ดังนี้ (Maslow's Need-Hierarchy Theory)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs)
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety or Security Needs)
3. ความต้องการด้านสังคม - ความรักความพอใจ (Belonging and Love Needs)
4. ความต้องการสมหวังของชีวิต (Self Actualization Needs)
5. ความต้องการชื่อเสียง - ยกย่อง (Self-Esteem Needs)

4. ทฤษฎีการจูงใจ - สุขอนามัยของเฮิรตซ์เบิร์ก (Herzberg's Motivation Hygiene Theory) เฮิรตซ์เบิร์ก (Herzberg, 1995 : 247 ; อ้างอิงใน อินทรีรา หิรัญสาข. 2546 : 5) ทฤษฎีนี้ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบที่จะสนับสนุนความพอใจในการทำงาน (Job Satisfaction) และองค์ประกอบที่สนับสนุนความไม่พอใจในการทำงาน (Job Dissatisfaction) ดังนี้

พวกที่ 1 ตัวกระตุ้น (Motivator) คือ องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพอใจ

1. งานที่ปฏิบัติ
2. ความรู้สึกเกี่ยวกับความสำเร็จของงาน
3. ความรับผิดชอบ
4. โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

พวกที่ 2 ปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene) หรือ องค์ประกอบที่สนับสนุนความ ไม่พอใจ
ในการทำงาน ได้แก่

1. แบบการบังคับบัญชา
2. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
3. เงินเดือนค่าตอบแทน
4. นโยบายของการบริหาร
5. ทฤษฎี X และ ทฤษฎี Y

แม็กเกรเกอร์ (McGregor. 1990 : 135 ; อ้างถึงใน อินทรา ทวีตสาข. 2546 : 22) ได้
เสนอทฤษฎีนี้ใน ค.ศ. 1957 โดยเสนอสมมติฐานในทฤษฎี X ดังนี้

1. ธรรมชาติของมนุษย์โดยทั่วไปไม่ชอบทำงาน พยายามเลี่ยงงาน หลบหลีก
บิดพลิ้ว เมื่อมีโอกาส
  2. มนุษย์มีนิสัยเกียจคร้าน จึงต้องใช้วิธีการข่มขู่ ควบคุม สั่งการ หรือบังคับให้
ทำงานตามจุดประสงค์ขององค์การให้สำเร็จ
  3. โดยทั่วไปนิสัยมนุษย์ชอบทำงานตามคำสั่ง ต้องการที่จะหลีกเลี่ยง ความ
รับผิดชอบ แต่ต้องการความมั่นคง อบอุ่นและปลอดภัยมากกว่าสิ่งอื่น
- ทฤษฎี Y มีสมมติฐาน ดังนี้
1. การที่ร่างกายและจิตใจได้พยายามทำงานนั้น เป็นการตอบสนองความพอใจ
อย่างหนึ่งเช่นเดียวกับการเล่นและพักผ่อน
  2. มนุษย์ชอบนำตนเอง ควบคุมตนเอง เพื่อดำเนินงานที่ตนรับผิดชอบ ให้บรรลุ
จุดประสงค์อยู่แล้ว ดังนั้นการบังคับควบคุม ข่มขู่ ลงโทษ จึงไม่ใช่วิธีการเพียงอย่างเดียว ที่จะทำให้
มนุษย์ดำเนินงานจนบรรลุจุดประสงค์ขององค์การ
  3. มนุษย์ผูกพันตนเองกับงานองค์การก็เพื่อหวังรางวัลหรือสิ่งตอบแทน เมื่อองค์การ
ประสบความสำเร็จ
  4. เมื่อสถานการณ์เหมาะสม มนุษย์โดยทั่วไปจะเกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านการยอมรับ
ความรับผิดชอบ และแสวงหาความรับผิดชอบ ควบคู่กันไปด้วย
  5. มนุษย์ทั้งหลายย่อมมีคุณสมบัติที่ดีกระจายอยู่ทั่วไปทุกคน เช่น มีิน โนภาพมี
ความฉลาดเฉลียวและว่องไว มีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ขององค์การ
  6. สถานการณ์ของการดำรงชีวิตในระบบอุตสาหกรรมยุคใหม่ มนุษย์ยังไม่มีโอกาสใช้
สติปัญญาได้เต็มที่

ซีกูลา (Sikula, 1994 : 199 ; อ้างถึงใน อินทิรา หิรัญสาข. 2546 : 23) เปรียบเทียบทฤษฎี X และ Y ไว้ดังนี้

ทฤษฎี X	ทฤษฎี Y
1. มนุษย์มักเกียจคร้าน	1. มนุษย์จะขยันขันแข็ง
2. มนุษย์ชอบหลีกเลี่ยงงาน	2. มนุษย์ทำงานเหมือนกับการเล่น การพักผ่อนตามธรรมชาติ
3. มนุษย์ชอบทำงานตามคำสั่งและต้องการให้มีผู้ควบคุม	3. มนุษย์รู้จักกระตุ้นตนเองให้ออกทำงาน
4. มนุษย์ต้องใช้เวลาของหมู่คณะ บังคับ	4. มนุษย์มีวินัยในตนเอง
5. มนุษย์มักหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับผิดชอบ	5. มนุษย์มักแสวงหาความรับผิดชอบ
6. มนุษย์ไม่เฉลียวฉลาดขาดความรับผิดชอบ	6. มนุษย์มีสมรรถภาพในการทำงานและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

3. บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 602) ได้ให้ความหมายของคำว่า “บทบาท” ไว้ว่า บทบาทหมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ และมีนักการศึกษาและนักสังคมวิทยาได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับบทบาทไว้หลายทัศนะ ดังนี้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2543 : 167) กล่าวถึงบทบาทว่า หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่ดำรงตำแหน่ง ความมีสิทธิหน้าที่ของตำแหน่ง การแสดงบทบาทตามตำแหน่งที่บุคคลครองอยู่นั้นถือว่าเป็นบทบาทจริง (Actual Role) ซึ่งยึดถือความนับถือและหน้าที่ของตำแหน่งย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม บุคคลที่เกี่ยวข้องย่อมมีความมุ่งหวังหรือมีความหวังในบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งจะแสดง

สุชา จันทน์เอม (2544 : 28) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่าง ๆ พึงกระทำ นั่นคือเมื่อสังคมกำหนดสิทธิและหน้าที่ให้สภาพใด อย่างไรแล้ว บุคคลในสถานภาพนั้น ๆ จะต้องประพฤติหรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้

เปลียน พากเพียร (2545 : 14) กล่าวถึงบทบาทว่า บทบาทของบุคคลที่แสดงออกมานั้นเป็นการจำแนกชนิดของบุคคลในสังคมย่อมขึ้นอยู่กับสถานภาพที่บุคคลนั้นครองอยู่ คุณสมบัติ

ส่วนตัวของบุคคล บทบาทของบุคคลจึงแตกต่างกันไปตามลักษณะอุปนิสัย ความคิด ความรู้ ความสามารถ มุมเหตุใจ การอบรม ความพอใจ รวมทั้งสถานภาพทางกายและจิตของบุคคลที่ดำเนินบทบาทนั้น

กรีน (Green. 1997 : 45) ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า บทบาท คือ คุณลักษณะที่ถูกคาดคะเนจะต้องอยู่ในตำแหน่งนั้น ๆ กล่าวคือ บทบาทเป็นสิ่งที่กลุ่มคาดหวังว่า บุคคลจะต้องกระทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

เลวินสัน (Levinson. 1971 : 45) ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการ คือ

1. บทบาท หมายถึง ปทัสฐาน ความคาดหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้ บทบาทตามความหมายนี้ กำเนิดถึงบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปที่การบ่งชี้หน้าที่อันควรกระทำ

2. บทบาท หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ดำรงตำแหน่งเองที่จะคิดและทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

3. บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่จะกระทำโดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างของสังคม หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ แนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อตนดำรงตำแหน่งนั้น ๆ นั่นเอง

โดยสรุปแล้วบทบาท หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามตำแหน่งหน้าที่ที่เป็นแบบแผนของพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับอำนาจหน้าที่และสิทธิซึ่งผูกพันอยู่กับสถานภาพหรือฐานะตำแหน่งในสังคม โดยที่สังคมจะกำหนดหรือคาดหวังบทบาทของบุคคลในแต่ละสถานภาพหรือฐานะตำแหน่งไว้ เพื่อให้ผู้ที่อยู่ในสถานภาพหรือตำแหน่งนั้น ๆ ยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติ

สถานศึกษาเป็นองค์กรที่ให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ สถานศึกษาจำเป็นต้องแสดงความเป็นผู้นำในบทบาทต่าง ๆ ซึ่งเป็นความสามารถในการบริหารสถานศึกษา ได้สรุปไว้ดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2539 : 31-33)

1. บทบาทผู้นำกำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการชี้แจงทำความเข้าใจเขียนวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน ต้องมีความรู้และทักษะในระบบการจัดสรรงบประมาณแบบโครงการ และบริหารโดยวัตถุประสงค์และผลงาน

2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถสูงในการจูงใจ กระตุ้นและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในองค์กร มีทักษะกระบวนการกลุ่ม

3. บทบาทเป็นนักวางแผน จะต้องมีความสามารถในการคาดคะเนในอนาคตเตรียมบุคคลให้พร้อมในการรับมือกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจการวางแผน

4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ บทบาทนี้ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีต่าง ๆ ของการตัดสินใจและมีความสามารถในการตัดสินใจ
5. บทบาทเป็นผู้จัดการ ผู้บริหารจำเป็นต้องออกแบบขยายงานและกำหนดโครงสร้างขององค์กรขึ้นใหม่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเข้าใจพลวัตขององค์กรและพฤติกรรมขององค์กรด้วย
6. บทบาทเป็นผู้เปลี่ยนแปลง ผู้นำจะต้องนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่สถาบันเพื่อเพิ่มพูนคุณภาพของสถาบันรู้ว่าอะไรจะเปลี่ยนแปลงอะไร เปลี่ยนแปลงอย่างไร และควรเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ใด
7. บทบาทผู้ประสานงาน ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจรูปแบบการปฏิสัมพันธ์กับมนุษย์ เข้าใจเครือข่ายของการสื่อสาร รู้จักวิธีนิเทศงานที่พึงปรารถนาเข้าใจระบบรายงานที่ดี จึงสามารถผสมกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการสื่อสาร ทั้งด้วยคำพูดและการเขียน รู้จักสื่อสารและควรมีความสามารถในการประชาสัมพันธ์
9. บทบาทผู้แก้ไขความขัดแย้ง เนื่องจากความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจสาเหตุของการขัดแย้ง จะต้องมีความสามารถในการไตร่ตรอง ไกล่เกลี่ย จัดการความขัดแย้งและแก้ปัญหาความขัดแย้ง
10. บทบาทผู้แก้ปัญหา เนื่องจากปัญหาทั้งหลายไม่จำเป็นต้องลงเอยด้วยความขัดแย้ง ปัญหาจึงมีมากกว่าความขัดแย้ง ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการวินิจฉัยปัญหา และแก้ปัญหาได้
11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบ ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์ระบบและขอบวนการที่เกี่ยวข้อง จะต้องเข้าใจการนำทฤษฎีทางการบริหารไปใช้ประโยชน์
12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน ผู้บริหารจะต้องเข้าใจระบบการเรียนรู้อการเจริญพัฒนาการของมนุษย์ เข้าใจทฤษฎีการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษา
13. บทบาทเป็นผู้บริหารบุคคล ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำ การเจรจาต่อรอง การประเมินผลงานและการปฏิบัติงานของบุคคล
14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการบริหารเงินและงบประมาณ สามารถบริหารวัสดุ ทรัพยากร การก่อสร้าง การบำรุงรักษา ตลอดจนจัดหาการสนับสนุนจากภายนอก
15. บทบาทเป็นผู้ประเมิน ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการประเมินความต้องการ การประเมินระบบ วิธีการทางสถิติ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

16. บทบาทเป็นนักประชาสัมพันธ์ จะต้องมีทักษะในการสื่อความหมาย รู้จักสร้าง ภาพพจน์ที่ดี รู้จักพลวัตของกลุ่ม รู้จักและเข้าใจการเผยแพร่ข่าวสารด้วยสื่อและวิธีการต่าง ๆ

17. บทบาทเป็นประธานในพิธีการ เป็นบทบาทที่จำเป็นยิ่งอย่างหนึ่งของผู้บริหาร ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ความสามารถในบทบาทต่าง ๆ

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา เนื่องจาก บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาจะส่งผลโดยตรงต่องานของสถานศึกษา ความสำเร็จหรือความ ล้มเหลวของการจัดการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นสำคัญ

สถาบันพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (2548 : 50-51) ได้กำหนดรายละเอียด มาตรฐานตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาดังนี้

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา

ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาบังคับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา บริหารกิจการของสถานศึกษา การวางแผนการปฏิบัติงาน การควบคุมกำกับ ดูแล เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไปงานอื่นที่ เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา

1. บังคับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ บริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายและ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา
2. วางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมิน และจัดทำรายงานเกี่ยวกับกิจการของ สถานศึกษา
3. จัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศ และการวัดผลประเมินผล
4. ส่งเสริมและจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย
5. จัดทำระบบประกันคุณภาพการศึกษา
6. บริหารงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน
7. วางแผนการบริหารงานบุคคล การสรรหา การบรรจุ แต่งตั้ง การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน วินัย การรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การออกจากราชการ การอุทธรณ์และร้องทุกข์

8. จัดทำมาตรฐานและภาระงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

9. ส่งเสริมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

10. ประสานความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่น ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชน

11. จัดระบบควบคุมภายในสถานศึกษา

12. จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

13. เป็นผู้แทนของสถานศึกษาในกิจการทั่วไป รวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการของสถานศึกษา ตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับ ตามที่ได้รับมอบอำนาจ

14. ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องและที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่แล้ว สิ่งที่สำคัญที่ผู้บริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปจะต้องมีก็คือ คุณสมบัติของผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ

ธีระ รุญเจริญ (2543 : 17) ได้เสนอลักษณะนักบริหารการศึกษามืออาชีพที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารและจัดการศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ลักษณะดังกล่าวประกอบด้วย

1. ลักษณะพื้นฐานธรรมชาติเดิมเป็นทุน
2. การศึกษา
3. บุคลิกภาพ
4. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
5. ความสามารถ/ทักษะ

บทบาทของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

บทบาทของผู้บริหารและครูมีความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอันมีผลต่อการพัฒนาองค์ความรู้ของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง จึงขอเสนอแนวทางความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 5 ด้าน ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2545 : 68)

1. ด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

- 1.1 มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.2 ส่งเสริมการนำแหล่งเรียนรู้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน
- 1.3 เห็นความสำคัญและประโยชน์ของแหล่งเรียนรู้
- 1.4 ศึกษาหาความรู้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ
- 1.5 มีการจัดห้องสมุด โรงเรียนที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน

- 1.6 มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.7 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.8 ร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.9 ให้ความสนใจในการศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้
- 1.10 ศึกษาหาความรู้ที่จะมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ
2. ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของแหล่งเรียนรู้
  - 2.1 ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 2.2 แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน
  - 2.3 ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้
  - 2.4 ร่วมวางแผนในการกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการศึกษาข้อมูลที่จำเป็นของแหล่งเรียนรู้
  - 2.5 ให้ความร่วมมือกับผู้ปกครองและสถานศึกษาอื่นในการจัดตั้งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน
  - 2.6 มีการแสวงหาแหล่งเรียนรู้จากที่อื่น
  - 2.7 สถานศึกษาและผู้ปกครองเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้
  - 2.8 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการใช้แหล่งเรียนรู้
  - 2.9 มีการศึกษาสำรวจข้อมูลของแหล่งเรียนรู้
  - 2.10 ร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน
3. ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 3.1 มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อขอความร่วมมือจากชุมชน
  - 3.2 ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้และทักษะในการผลิตสื่อและนวัตกรรม
  - 3.3 สถานศึกษามีรูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน
  - 3.4 สถานศึกษาประเมินความพึงพอใจในการใช้แหล่งเรียนรู้ของนักเรียน
  - 3.5 ศึกษารูปแบบและเทคนิคในด้านต่างๆ โดยใช้เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 3.6 สร้างรูปแบบและวิธีการใหม่ๆ ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 3.7 ใช้สื่อจากแหล่งต่างๆ ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
  - 3.8 มีรูปแบบในการพัฒนาอย่างหลากหลาย
  - 3.9 มีความเข้าใจและทักษะในด้านการพัฒนา

3.10 มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้

4. ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้

4.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

4.2 หลักสูตรท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้

4.3 บุคลากรทุกคนภายในโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน

4.4 จัดทำแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้

4.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

4.6 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

4.7 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

4.8 ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อประโยชน์ต่อการค้นคว้า

4.9 ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนออกไปศึกษาและค้นคว้าหาความรู้ทั้งใน

และนอกสถานศึกษา

4.10 จัดทำเอกสารประกอบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและเหมาะสม

5. ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

5.1 การติดตามประเมินผลการทดลองใช้แหล่งเรียนรู้

5.2 ใช้แบบทดสอบตรงตามกิจกรรมการเรียนการสอน

5.3 สัมภาษณ์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

5.4 มีความรู้และทักษะในการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

5.5 การประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นสภาพจริง

5.6 กำกับติดตามการประเมินผลอย่างเป็นระเบียบและต่อเนื่อง

5.7 ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการประมวลผลการใช้แหล่งเรียนรู้

5.8 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้ง

ในและนอกสถานศึกษา

5.9 มีผลงานของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ได้พัฒนา
อย่างต่อเนื่อง

5.10 ออกแบบการทดสอบเกี่ยวกับการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

นอกจากนี้บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อการพัฒนาและจัด
แหล่งเรียนรู้ได้แก่ (หน่วยศึกษานิเทศก์. 2544 : 17)

1. มีภาวะความเป็นผู้นำที่จะมุ่งมั่นสร้างและพัฒนาการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

2. มีการกำหนดทิศทางและนโยบายด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ชัดเจน
3. มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานและจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ
4. สร้างความร่วมมือกับองค์กรและประสานงานกับทุกส่วน ทุกฝ่ายเพื่อสร้างความ

เข้มแข็งในองค์กร

5. มีการพัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการทำงาน
6. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดแหล่งเรียนรู้
7. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดแหล่งเรียนรู้และประเมินผลตามสภาพจริง
8. สนับสนุนให้มีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัด

แหล่งเรียนรู้

9. สนับสนุนการแนะแนวและการทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้
10. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
11. ส่งเสริมผู้ปกครอง ชุมชนมีบทบาทและร่วมมือในการจัดแหล่งเรียนรู้
12. มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้รับข่าวสารความ

เคลื่อนไหวทางด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนตลอดเวลา

13. ระดมสรรพกำลังจากชุมชนเพื่อศึกษาพัฒนาการจัดการศึกษาและแหล่งเรียนรู้

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่มีต่อการพัฒนาและจัดแหล่งเรียนรู้ คือ การบริหารและ

จัดการ การปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุง หรือทำแหล่งเรียนรู้ โดยถือเป็น

ปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จมีคุณภาพตามมาตรฐาน

การเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ประอรศิริ ชวีวัฒน์ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการ

ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหาร

โรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย มีดังนี้

1. ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาไทย ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า ได้ปฏิบัติมากจนถึงมากที่สุด ยกเว้นในเรื่องการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาครูผู้สอนซึ่งมีการปฏิบัติ น้อยที่สุด

2. ด้านการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่ระบุว่าได้ปฏิบัติในระดับปานกลางจนถึงมากที่สุด

3. ด้านการยกย่องเชิดชูครูและนักเรียนที่มีความสามารถด้านภาษาไทย ผู้บริหารส่วนใหญ่ระบุได้ปฏิบัติในระดับมากจนถึงมากที่สุด

แวนใจ บุญอาษา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน

บุญธรรม ปานเพชร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ในชุมชนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โยธิน กล้ามราน (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนางานวิชาการด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนกุศโลบายวิทย์ผดุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลปรากฏว่าการอบรมปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการเตรียมการอบรมที่ดี วิทยากรมีความรู้ด้านการดำเนินงานห้องสมุดเป็นอย่างดี โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

วรพูน จรัสขนะเพท (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนบ้านวังมน อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนบ้านวังมน อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ผลปรากฏว่า สภาพปัจจุบันปัญหาด้านแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านวังมน ยังไม่มีการส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างจริงจัง ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย

ตำราญ พลยะเรศ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ก่อนพัฒนาแหล่งเรียนรู้มีไม่เพียงพอ ผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งประชาพัฒนา อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด

ส่งผลให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจ สามารถดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
สมาธิ พินิจกิจ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการใช้
แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
มหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า การใช้แหล่งเรียนรู้โดยรวมและรายด้านมีการใช้อยู่ในระดับ
ปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน โดยรวมมีการใช้อยู่ในระดับกลางทุกขนาด เมื่อ
พิจารณาถึงความแตกต่างโดยรวมมีปัญหาอุปสรรคในการใช้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ

อนัญชัย จ่านงนรินทร์รักษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน
โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อดำเนินการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล ผลปรากฏว่า แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โรงเรียน
ชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีหลากหลายเพิ่มมากขึ้นและสามารถนำมาใช้ในการ
เรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

จเร จันทรวิวัฒน์เคชากุล (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการใน
โรงเรียนประถมศึกษา พบว่า โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหาร
และครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูอาจารย์ และความคิดเห็นของ
ผู้บริหาร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน

สิริยุพา สกุนตะเสถียร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตาม
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ในภาพรวมอยู่
ในระดับปานกลางแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก ผู้บริหาร
และหัวหน้าหมวดวิชา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยต่างประเทศ

เบคเซอร์รา (Becerra. 1974 : 6887-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทและความเข้าใจ
ระหว่างผู้บริหารกับตัวแทนของชุมชนต่อการวินิจฉัยปัญหาของโรงเรียน โดยได้เลือกปัญหาของ
โรงเรียนที่ต้องตัดสินใจร่วมกันของผู้บริหาร และตัวแทนของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งสองฝ่าย
พยายามที่จะทำความเข้าใจปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และนโยบายที่ได้ตกลงไว้ นอกจากนี้ยังพบ
อีกด้วยว่า

1. ผู้บริหารสนใจและเข้าใจความแตกต่างของชุมชน และพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนได้ทุกโอกาส

2. ทศนคติในทางที่ไม่พึงประสงค์ของแต่ละฝ่ายจะมีอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน

3. การให้ประชาชนหรือชุมชนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียนจะต้องจัดเตรียมข้อมูลให้เขาได้ศึกษาล่วงหน้า

4. ผู้บริหารจะต้องยอมรับในเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นและไม่ควรคาดหวังผลดีชอเทล (Desautel. 1978 : 42-44) ได้ศึกษาการรับรู้ด้านการบริหาร โรงเรียนในรัฐคาโกเหนือ สหรัฐอเมริกาพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าคุณใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเรียนการสอน และยังมีความเห็นว่าคุณจะปฏิบัติหน้าที่นี้ให้มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่เพราะถือว่าเป็นบทบาทที่มีความสำคัญที่สุดของผู้บริหาร โรงเรียน

เอลกินส์ (Elkins. 1993 : 74 ; อ้างถึงใน อำนวยพร ทรัพย์คง. 2542 : 43) ได้วิจัยเรื่องบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนและครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตตะวันตกตอนกลางของสหรัฐอเมริกา ได้สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาวัยรุ่น และสร้างเสริมโปรแกรมสนับสนุนการของชุมชน

2. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น และการปกครองของชุมชน

3. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่จัดประชุมร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่อผลในการศึกษาของผู้เรียน

4. ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ มีที่อยู่อาศัยในบริเวณโรงเรียนที่เขาปฏิบัติงานอยู่

กล่าวโดยสรุป บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของแต่ละโรงเรียน ซึ่งมีแนวนโยบาย หรือวิสัยทัศน์ที่แตกต่างกันออกไป รวมไปถึงการวางแผนและดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ เช่นความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน หรือชุมชน ส่วนงบประมาณในการสนับสนุนในการจัดหาสื่อ จัดหาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลายให้กับผู้เรียนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่จะอำนวยความสะดวกเป็นกรณีพิเศษ บางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ หาทุนหรืองบประมาณนำมา

จัดแหล่งเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสจากประสบการณ์จริง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำนวน 192 คน และครู จำนวน 2,204 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เกรจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คน และครู จำนวน 327 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 454 คน แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างย่อย (Stratified Random Sampling) ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูแบ่งตามขนาดของสถานศึกษา และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาดของสถานศึกษาตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังแสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของ สถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		กลุ่มตัวอย่างรวม ทั้งสิ้น
	ผู้บริหาร	ครู	รวม	ผู้บริหาร	ครู	
เล็ก	61	340	401	42	55	97
กลาง	122	1,434	1,556	82	214	296
ใหญ่	9	430	439	3	58	61
รวม	192	2,204	2,396	127	327	454

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ขึ้นมาเอง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 เป็นผู้ตอบ มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดค่าตำแหน่งของช่วงน้ำหนักแบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามลำดับ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 196)

5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สูงสุดในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว เกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือใช้การรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความและรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความหมายของผู้บริหาร ทฤษฎีและบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารและครู ตลอดจนการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน รวมไปถึงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีศักยภาพมากขึ้น

2.2 นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

2.3 นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม ตรงสภาพ และปัญหาเป็นการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญที่ทำการตรวจสอบได้แก่

2.3.1 นายสิทธิชัย ลวกโรสง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านท่าลี่ โรงเรียนบ้านท่าลี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2

2.3.2 นางวรรณศรี วรรณพงษ์เจริญ ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านโคกหินช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7

2.3.3 นายสมเกียรติ สงฆ์สังวรณ์ ครูชำนาญการ โรงเรียนโชคชัยสามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไข จากผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหาร โรงเรียนและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยหาอำนาจจำแนกรายชื่อ

2.6 หาอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ หากค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อ ทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลปรากฏว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.121-15.000

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ไปทดลองใช้ (Try Out) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น .9850 ซึ่งมีค่าสูงผ่านเกณฑ์และจะได้นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึง ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 แจ้งผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 เพื่อแจกจ่ายไปยังสถานศึกษาตามเป้าหมายและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยส่งแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2
4. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองได้แบบสอบถามจำนวน 446 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.89

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. คัดแยกแบบสอบถามตามสถานภาพของผู้ตอบ
3. กรอกรหัสแบบสอบถาม

4. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูลที่ได้ลงมาในกระดาษ ทำจนครบแบบสอบถามทุกฉบับ
5. ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
2. การศึกษาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง
3. การเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู วิเคราะห์ด้วยค่า t-test Independent กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05
4. การเปรียบเทียบบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') กำหนดสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05
5. ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย
6. เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (Mean) ได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 163)
  - 4.51-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด
  - 3.51-4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก
  - 2.51-3.50 มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับปานกลาง
  - 1.51-2.50 มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา

แหล่งเรียนรู้ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นค่อนบเทาของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาอัตราส่วนวิกฤต t ตามวิธีการของ t -test โดยใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 322)

$$t = \frac{\bar{x}_H - \bar{x}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	$\bar{x}_H$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
	$\bar{x}_L$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261)

$$a = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	a	แทน	ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อ
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. ค่าสถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$p = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	p	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนข้อมูล

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัว
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระกัน (Independent Samples)

ในการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็น

ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 วิเคราะห์ด้วยค่า Independent Samples t-test ใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 321)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{\sigma_1^2}{N_1} + \frac{\sigma_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ	$\bar{x}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	$\bar{x}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	σ_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	σ_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2
	N_1	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มที่ 1
	N_2	แทน	จำนวนประชากรกลุ่มที่ 2

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยทดสอบค่าเอฟ (F-test) ใช้สูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 328)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของ F
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe) ใช้สูตร ดังนี้

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

เมื่อ	K	แทน	จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
	F^*	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
	MS_{within}	แทน	ค่า Mean Square Group ที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ที่จะนำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t-distribution
F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-distribution
* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ วิเคราะห์หาค่าสถิติของข้อมูล โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์จะเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะของตัวแปร	รวม	
	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	446	94.89
1. สถานภาพตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	134	28.51
1.2 ครู	312	66.38
รวม	446	94.89
2. ขนาดของสถานศึกษา		
2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	93	19.78
2.2 โรงเรียนขนาดกลาง	291	61.91
2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	62	13.19
รวม	446	94.89

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 446 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู คือ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 28.51 และครู จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 66.38 เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มาจากโรงเรียนขนาดกลาง

จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 61.92 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 19.78 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 13.19 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปรากฏผลดังตาราง 3 ถึงตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.91	0.76	มาก	4
2. ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา ของแหล่งเรียนรู้	3.98	0.75	มาก	1
3. ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.94	0.78	มาก	3
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ แหล่ง เรียนรู้	3.98	0.70	มาก	1
5. ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	3.91	0.71	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.94	0.74	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ดังนี้ ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพ ปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ($\bar{X} = 3.98$) ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.94$) ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และด้านการประเมินผลการใช้

แหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์เป็นรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังตาราง 4 ถึง ตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้				
1. ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จากหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร	4.01	0.66	มาก	2
2. ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตาม Web Site ต่าง ๆ	3.75	0.84	มาก	10
3. ศึกษาคุณภาพแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียนต่าง ๆ	3.92	0.78	มาก	6
4. ประชุมร่วมกับบุคลากรในเรื่องแหล่งเรียนรู้	3.98	0.72	มาก	3
5. ศึกษาคุณภาพแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	3.93	0.70	มาก	4
6. สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้จากภายนอก	4.03	0.70	มาก	1
7. จัดประชุมสัมมนาภายในโรงเรียนเพื่อให้ระดมความคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้	3.93	0.79	มาก	4
8. มีการศึกษาค้นคว้าหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ	3.87	0.77	มาก	7
9. มีการนำเสนอแหล่งเรียนรู้ในการประชุมครูอย่างสม่ำเสมอ	3.85	0.76	มาก	8
10. มีการรวบรวมความรู้ ข้อมูล เอกสารเกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ	3.80	0.77	มาก	9
รวมเฉลี่ย	3.91	0.76	มาก	

จากตาราง 4 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้				
11. สำรวจแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.09	0.68	มาก	1
12. สำรวจแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	4.05	0.67	มาก	2
13. สำรวจแหล่งเรียนรู้จากชุมชน และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.05	0.72	มาก	2
14. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายใน	3.91	0.77	มาก	9
15. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก	3.88	0.78	มาก	10
16. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้จากชุมชนและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.96	0.73	มาก	6
17. เก็บรวบรวมและทำรายการแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน	3.92	0.83	มาก	8
18. จัดลำดับความสำคัญของปัญหาแหล่งเรียนรู้	3.96	0.78	มาก	6
19. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาของ แหล่งเรียนรู้	3.99	0.73	มาก	4

ตาราง 5 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
20. ประสานร่วมมือกับชุมชนเพื่อรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของแหล่งเรียนรู้	3.99	0.79	มาก	4
รวมเฉลี่ย	3.98	0.75	มาก	

จากตาราง 5 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้				
21. มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อขอความร่วมมือจาก ชุมชน	4.09	0.80	มาก	1
22. มีโครงการในการจัดรูปแบบแหล่งเรียนรู้	4.01	0.72	มาก	3
23. ประชุมครูเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.98	0.74	มาก	4
24. สถานศึกษามีรูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อย่างชัดเจน	3.81	0.79	มาก	10
25. มีคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.84	0.83	มาก	9

ตาราง 6 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
26. ให้ความสำคัญในการจัดห้องสมุดในโรงเรียน	4.02	0.77	มาก	2
27. จัดให้มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าของ นักเรียนอย่างพอเพียง	3.90	0.80	มาก	7
28. มีระเบียบในการปฏิบัติในการใช้แหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียน	3.84	0.78	มาก	8
29. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะในการผลิต สื่อและนวัตกรรม	3.95	0.73	มาก	5
30. ขอความร่วมมือให้บุคลากรในชุมชนเป็น วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียน	3.95	0.78	มาก	5
รวมเฉลี่ย	3.94	0.78	มาก	

จากตาราง 6 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้				
31. แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	3.95	0.76	มาก	8
32. มีนโยบายจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.03	0.68	มาก	2
33. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้	3.93	0.72	มาก	10
34. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของครู	3.96	0.71	มาก	7
35. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนออกไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.00	0.75	มาก	3
36. ให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	3.95	0.68	มาก	8
37. ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.06	0.66	มาก	1
38. มีการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน	3.99	0.73	มาก	5
39. ให้ครูพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	3.99	0.73	มาก	5
40. ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการใช้สื่อในการเรียนการสอน	4.00	0.69	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.98	0.70	มาก	

จากตาราง 7 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้				
41. การติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	3.91	0.69	มาก	5
42. สำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้	3.84	0.78	มาก	10
43. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	3.93	0.71	มาก	3
44. จัดให้มีการแสดงผลงานของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้	3.88	0.70	มาก	9
45. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	3.89	0.70	มาก	7
46. ประเมินผลร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนในการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	3.89	0.76	มาก	7
47. สำรวจความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.93	0.72	มาก	3
48. จัดประชุมครูเพื่อนำเสนอผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่อไป	3.94	0.66	มาก	2

ตาราง 8 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
49. แจงให้ชุมชนทราบผลการประเมิน	3.93	0.72	มาก	6
50. นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนา ต่อไป	3.94	0.66	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.91	0.71	มาก	

จากตาราง 8 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.14	0.80	มาก	1
2. ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้	4.14	0.79	มาก	1
3. ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.08	0.82	มาก	4
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ แหล่งเรียนรู้	4.10	0.78	มาก	3
5. ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	3.99	0.81	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.09	0.80	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ จากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ดังนี้ ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และ ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ($\bar{X} = 4.14$) ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.10$) ด้าน การศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.08$) และด้านการประเมินผลการใช้ แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.99$) ตามลำดับ

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์เป็นรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังตาราง 10 ถึง ตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้				
1. ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จากหลักสูตรและคู่มือ การใช้หลักสูตร	4.21	0.73	มาก	3
2. ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตาม Web Site ต่าง ๆ	4.11	0.80	มาก	7
3. ศึกษาคูงานแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียนต่าง ๆ	4.21	0.80	มาก	3
4. ประชุมร่วมกับบุคลากรในเรื่องแหล่งเรียนรู้	4.22	0.76	มาก	2
5. ศึกษาคูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	4.18	0.76	มาก	5
6. สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วม ประชุมสัมมนา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ แหล่งเรียนรู้จากภายนอก	4.29	0.75	มาก	1
7. จัดประชุมสัมมนาภายในโรงเรียนเพื่อให้ระดม ความคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้	4.13	0.81	มาก	6

ตาราง 10 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
8. มีการศึกษาค้นคว้าหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ	4.04	.087	มาก	8
9. มีการนำเสนอแหล่งเรียนรู้ในการประชุมครูอย่าง สม่ำเสมอ	4.01	0.81	มาก	9
10. มีการรวบรวมความรู้ ข้อมูล เอกสารเกี่ยวข้องกับ แหล่งเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ	3.98	0.89	มาก	10
รวมเฉลี่ย	4.14	0.80	มาก	

จากตาราง 10 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และเมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อพบว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ โดยรวม และรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้				
11. สํารวจแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.35	0.69	มาก	1
12. สํารวจแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	4.26	0.70	มาก	3

ตาราง 11 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
13. สำรวจแหล่งเรียนรู้จากชุมชนและภูมิปัญญา ท้องถิ่น	4.29	0.74	มาก	2
14. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายใน	4.12	0.82	มาก	4
15. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก	4.05	0.79	มาก	8
16. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้จากชุมชนและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.03	0.79	มาก	10
17. เก็บรวบรวมและทำรายการแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน	4.04	0.77	มาก	9
18. จัดลำดับความสำคัญของปัญหาแหล่งเรียนรู้	4.12	0.82	มาก	4
19. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาของแหล่งเรียนรู้	4.08	0.82	มาก	7
20. ประสานร่วมมือกับชุมชนเพื่อรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับสภาพและปัญหาของแหล่งเรียนรู้	4.10	0.87	มาก	6
รวมเฉลี่ย	4.14	0.79	มาก	

จากตาราง 11 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้				
21. มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อขอความร่วมมือจากชุมชน	4.15	0.77	มาก	2
22. มีโครงการในการจัดรูปแบบแหล่งเรียนรู้	4.12	0.82	มาก	3
23. ประชุมครูเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.08	0.84	มาก	5
24. สถานศึกษามีรูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อย่างชัดเจน	3.99	0.86	มาก	10
25. มีคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.01	0.87	มาก	9
26. ให้ความสำคัญในการจัดห้องสมุดในโรงเรียน	4.19	0.84	มาก	1
27. จัดให้มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าของ นักเรียนอย่างพอเพียง	4.08	0.83	มาก	5
28. มีระเบียบในการปฏิบัติในการใช้แหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียน	4.02	0.80	มาก	8
29. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ และนวัตกรรม	4.08	0.75	มาก	5
30. ขอความร่วมมือให้บุคลากรในชุมชนเป็นวิทยากร ให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.12	0.80	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.08	0.82	มาก	

จากตาราง 12 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษา ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้				
31. แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.13	0.82	มาก	4
32. มีนโยบายจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.09	0.76	มาก	8
33. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้	4.06	0.83	มาก	9
34. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของครู	4.13	0.78	มาก	4
35. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนออกไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.18	0.79	มาก	1
36. ให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้อให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.04	0.83	มาก	10
37. ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.17	0.76	มาก	2
38. มีการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน	4.10	0.72	มาก	7

ตาราง 14 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
44. จัดให้มีการแสดงผลงานของนักเรียนจากการจัด กิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้	4.06	0.79	มาก	2
45. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้ แหล่งเรียนรู้	4.00	0.82	มาก	5
46. ประเมินผลร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนในการใช้ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	3.87	0.81	มาก	10
47. สสำรวจความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	3.91	0.84	มาก	9
48. จัดประชุมครูเพื่อนำเสนอผลการประเมินการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.99	0.81	มาก	6
49. แจ้งให้ชุมชนทราบผลการประเมิน	4.02	0.78	มาก	3
50. นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนา ต่อไป	4.08	0.77	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.99	0.81	มาก	

จากตาราง 14 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา ซึ่งปรากฏดังตาราง 15 ถึงตาราง 20 ดังนี้

ตาราง 15 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.91	0.75	4.14	0.80	9.158**
2. ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของแหล่งเรียนรู้	3.98	0.75	4.14	0.79	6.579**
3. ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.94	0.78	4.08	0.82	5.561**
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้	3.98	0.70	4.10	0.78	4.991**
5. ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	3.91	0.71	3.99	0.81	3.211**
รวมเฉลี่ย	3.94	0.73	4.09	0.80	5.900**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์เป็นรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังตาราง 16 ถึงตาราง 20 ดังนี้

ตาราง 16 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาคำรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยรวม และรายชื่อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		T
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการศึกษาคำรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้					
1. ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จากหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร	4.01	0.66	4.21	0.73	2.791**
2. ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตาม Web Site ต่าง ๆ	3.75	0.84	4.11	0.80	4.289**
3. ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียนต่าง ๆ	3.92	0.78	4.21	0.80	3.496**
4. ประชุมร่วมกับบุคลากรในเรื่องแหล่งเรียนรู้	3.98	0.72	4.22	0.76	3.261**
5. ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	3.93	0.70	4.18	0.76	3.249**
6. สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้จากภายนอก	4.03	0.70	4.29	0.75	3.567**
7. จัดประชุมสัมมนาภายในโรงเรียนเพื่อให้ระดมความคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้	3.93	0.79	4.13	0.81	2.300*
8. มีการศึกษาค้นคว้าหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ	3.87	0.77	4.01	0.81	1.946
9. มีการนำเสนอแหล่งเรียนรู้ในการประชุมครูอย่างสม่ำเสมอ	3.85	0.76	4.01	0.81	1.966*

ตาราง 16 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		T
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
10. มีการรวบรวมความรู้ ข้อมูล เอกสาร เกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ	3.80	0.77	3.98	0.89	2.088*
รวมเฉลี่ย	3.91	0.75	4.14	0.80	9.158**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและที่มีครูต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6 มีความแตกต่างที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และข้อ 7 ข้อ 9 และข้อ 10 มีความแตกต่างที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อ 8 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		T
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้					
11. สำรวจแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.09	0.67	4.35	0.69	3.728**
12. สำรวจแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	4.05	0.67	4.26	0.70	2.886*
13. สำรวจแหล่งเรียนรู้จากชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.05	0.72	4.29	0.74	3.078**
14. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายใน	3.91	0.77	4.12	0.82	2.522**
15. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก	3.88	0.78	4.05	0.79	2.084*
16. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้จากชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.96	0.73	4.03	0.79	0.875
17. เก็บรวบรวมและทำรายการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	3.92	0.83	4.04	0.77	1.507
18. จัดลำดับความสำคัญของปัญหาแหล่งเรียนรู้	3.96	0.73	4.12	0.82	1.886
19. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาของแหล่งเรียนรู้	3.99	0.73	4.08	0.82	1.246
20. ประสานร่วมมือกับชุมชนเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของแหล่งเรียนรู้	3.99	0.79	4.10	0.87	1.348
รวมเฉลี่ย	3.98	0.75	4.14	0.79	6.579**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 12 และ ข้อ 15 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้อ 11 ข้อ 13 และข้อ 14 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 18 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		T
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้					
21. มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อขอความร่วมมือจากชุมชน	4.09	0.80	4.15	0.77	0.793
22. มีโครงการในการจัดรูปแบบแหล่งเรียนรู้	4.01	0.72	4.12	0.82	1.389
23. ประชุมครูเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.98	0.74	4.08	0.84	1.245
24. สถานศึกษามีรูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อย่างชัดเจน	3.81	0.79	3.99	0.86	1.999*
25. มีคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	3.84	0.83	4.01	0.87	1.905
26. ให้ความสำคัญในการจัดห้องสมุดในโรงเรียน	4.02	0.77	4.19	0.84	1.961*

ตาราง 18 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		T
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
27. จัดให้มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า ของนักเรียนอย่างพอเพียง	3.90	0.80	4.08	0.83	2.070*
28. มีระเบียบในการปฏิบัติในการใช้แหล่งเรียนรู้ นอกโรงเรียน	3.84	0.78	4.02	0.80	2.132*
29. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะในการผลิต สื่อและนวัตกรรม	3.95	0.73	4.08	0.75	1.72
30. ขอความร่วมมือให้บุคลากรในชุมชนเป็น วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียน	3.95	0.78	4.12	0.80	2.099*
รวมเฉลี่ย	3.94	0.78	4.08	0.82	5.561**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 24 ข้อ 26 ข้อ 27 ข้อ 28 และข้อ 30 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อ 21 ข้อ 22 ข้อ 23 ข้อ 25 และข้อ 29 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ โดยรวม และรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		T
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้					
31. แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	3.93	0.76	4.13	0.82	2.235*
32. มีนโยบายจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย	4.03	0.68	4.09	0.76	.783
33. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้	3.93	0.72	4.06	0.83	1.590
34. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของครู	3.96	0.71	4.13	0.78	2.058*
35. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนออกไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.00	0.75	4.18	0.79	2.268*
36. ให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	3.95	0.68	4.04	0.83	1.151
37. ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.06	0.66	4.17	0.76	1.479
38. มีการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน	3.99	0.73	4.14	0.72	1.382

ตาราง 19 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		T
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
39. ให้ครูพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง	3.99	0.73	4.14	0.71	.759
40. ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการใช้สื่อ ในการเรียนการสอน	4.00	0.69	4.11	0.76	1.428
รวมเฉลี่ย	3.98	0.70	4.10	0.78	4.991**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 31 ข้อ 34 และข้อ 35 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อ 32 ข้อ 33 ข้อ 36 ข้อ 37 ข้อ 38 และข้อ 39 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครราชสีมา เขต 2 ในด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครู		T
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้					
41. การติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	3.91	0.69	3.95	0.82	.502
42. สํารวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการ ใช้แหล่งเรียนรู้	3.84	0.78	3.98	0.87	1.603
43. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผล เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียน	3.93	0.71	4.01	0.81	.909
44. จัดให้มีการแสดงผลงานของนักเรียนจากการ จัดกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้	3.88	0.70	4.06	0.79	2.228*
45. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้ แหล่งเรียนรู้	3.89	0.76	4.00	0.82	1.413
46. ประเมินผลร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนในการ ใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	3.89	0.76	3.87	0.81	.235
47. สํารวจความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	3.93	0.72	3.91	3.91	.193
48. จัดประชุมครูเพื่อนำเสนอผลการประเมินการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.94	0.66	3.99	3.99	.636

ตาราง 20 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		T
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
49. แจงให้ชุมชนทราบผลการประเมิน	3.90	0.70	4.02	0.74	1.532
50. นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาต่อไป	3.98	0.68	4.08	0.77	1.430
รวมเฉลี่ย	3.91	0.71	3.99	0.81	3.311**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 44 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อ 41 ข้อ 42 ข้อ 43 ข้อ 45 ข้อ 46 ข้อ 47 ข้อ 48 ข้อ 49 และข้อ 50 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.14	0.80	4.00	0.79	4.30	0.78	42.538**
2. ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้	4.13	0.80	4.05	0.78	4.24	0.74	14.923**
3. ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.08	0.80	4.00	0.81	4.17	0.78	12.223**
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้	4.09	0.76	4.04	0.75	4.15	0.79	6.512**
5. ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	4.03	0.80	3.92	0.77	4.05	0.79	11.001**
รวมเฉลี่ย	4.09	0.79	4.00	0.78	4.18	0.77	15.239**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน เมื่อพบความแตกต่างรายด้าน เพื่อเป็นการทดสอบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่

ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันกลุ่มใดที่มีบทบาทแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ้ ((Scheffe') ปรากฏผลดังตาราง 22 ถึงตาราง 27 ดังนี้

ตาราง 22 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นเป็นรายคู่เกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวม

ระดับช่วงชั้นของ โรงเรียน	$\bar{X}$	โรงเรียนขนาดเล็ก	โรงเรียนขนาดกลาง	โรงเรียนขนาดใหญ่
		4.09	4.00	4.18
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.09	-	0.09**	0.09**
โรงเรียนขนาดกลาง	4.00	-	-	0.18**
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.18	-	-	-

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 22 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวม พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 23 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นเป็นรายกลุ่มเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ระดับช่วงชั้นของ โรงเรียน	$\bar{X}$	โรงเรียนขนาด เล็ก	โรงเรียนขนาดกลาง	โรงเรียนขนาด ใหญ่
		4.14	4.00	4.30
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.14	-	0.15**	0.16**
โรงเรียนขนาดกลาง	4.00	-	-	0.30**
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.30	-	-	-

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 23 เมื่อทดสอบเป็นรายกลุ่มเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 24 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นเป็นรายคู่เกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้

ระดับช่วงชั้นของโรงเรียน	$\bar{X}$	โรงเรียนขนาดเล็ก	โรงเรียนขนาดกลาง	โรงเรียนขนาดใหญ่
		4.13	4.05	4.24
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.13	-	0.08**	0.11**
โรงเรียนขนาดกลาง	4.05	-	-	0.18**
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.24	-	-	-

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 24 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 25 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นเป็นรายคู่เกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ระดับช่วงชั้นของโรงเรียน	$\bar{X}$	โรงเรียนขนาดเล็ก	โรงเรียนขนาดกลาง	โรงเรียนขนาดใหญ่
		4.08	4.00	4.17
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.08	-	0.08**	0.09**
โรงเรียนขนาดกลาง	4.00	-	-	0.17**
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.17	-	-	-

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 25 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 26 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นเป็นรายคู่เกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้

ระดับช่วงชั้นของ โรงเรียน	$\bar{X}$	โรงเรียนขนาดเล็ก	โรงเรียนขนาดกลาง	โรงเรียนขนาดใหญ่
		4.09	4.04	4.15
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.09	-	0.06**	0.06**
โรงเรียนขนาดกลาง	4.04	-	-	0.11**
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.15	-	-	-

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 26 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 27 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นเป็นรายคู่เกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

ระดับช่วงชั้นของ โรงเรียน	$\bar{X}$	โรงเรียนขนาด เล็ก	โรงเรียนขนาด กลาง	โรงเรียนขนาด ใหญ่
		4.03	3.92	4.05
โรงเรียนขนาดเล็ก	4.03	-	0.10**	0.03**
โรงเรียนขนาดกลาง	3.92	-	-	0.13**
โรงเรียนขนาดใหญ่	4.05	-	-	-

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 27 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับรายละเอียดการวิเคราะห์เป็นรายข้อในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังตาราง 28 ถึง ตาราง 32 ดังนี้

ตาราง 28 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	โรงเรียน ขนาดเล็ก		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการศึกษาคำรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้							
1. ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จากหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร	4.22	0.70	4.09	0.72	4.34	0.67	3.511*
2. ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตาม Web Site ต่าง ๆ	4.01	0.84	3.93	0.83	4.29	0.75	4.729**
3. ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียน ต่างๆ	4.18	0.82	4.04	0.81	4.40	0.68	5.751**
4. ประชุมร่วมกับบุคลากรในเรื่องแหล่งเรียนรู้	4.17	0.78	4.08	0.75	4.44	0.66	5.727**
5. ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	4.18	0.72	4.02	0.74	4.37	0.79	6.263**
6. สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้จากภายนอก	4.32	0.72	4.13	0.75	4.45	0.71	6.042**
7. จัดประชุมสัมมนาภายในโรงเรียนเพื่อให้ระดมความคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้	4.18	0.80	3.98	0.81	4.29	0.77	4.930**

ตาราง 28 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	โรงเรียน ขนาดเล็ก		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
8. มีการศึกษาค้นคว้าหา แหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ	4.09	0.89	3.92	0.80	4.15	0.92	2.717
9. มีการนำเสนอแหล่งเรียนรู้ใน การประชุม ครุอย่างสม่ำเสมอ	4.08	0.82	3.89	0.78	4.16	0.79	4.197*
10. มีการรวบรวมความรู้ ข้อมูล เอกสารเกี่ยวข้อง แหล่งเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ	4.00	0.90	3.87	0.82	4.10	0.93	2.190
รวมเฉลี่ย	4.14	0.80	4.00	0.79	4.30	0.78	42.538**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 28 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 8 และข้อ 10 ไม่มีความแตกต่างกัน ข้อ 1 และข้อ 9 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่นๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 29 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้							
11. สำรวจแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.29	0.68	4.23	0.71	4.47	0.62	3.082*
12. สำรวจแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	4.18	0.76	4.17	0.69	4.34	0.65	1.521
13. สำรวจแหล่งเรียนรู้จากชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.20	0.80	4.19	0.74	4.35	0.68	1.279
14. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายใน	4.14	0.83	3.99	0.82	4.24	0.74	2.986*
15. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก	4.03	0.81	3.96	0.80	4.15	0.72	1.501
16. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้จากชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.06	0.79	3.96	0.78	4.11	0.72	1.307
17. เก็บรวบรวมและทำรายการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	4.04	0.85	3.98	0.78	4.08	0.77	0.579
18. จัดลำดับความสำคัญของปัญหาแหล่งเรียนรู้	4.12	0.83	4.03	0.81	4.21	0.81	1.391

ตาราง 29 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
19. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาของแหล่งเรียนรู้	4.12	0.80	4.00	0.79	4.19	0.78	1.832
20. ประสานร่วมมือกับชุมชนเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของแหล่งเรียนรู้	4.10	0.82	4.02	0.86	4.21	0.83	1.288
รวมเฉลี่ย	4.13	0.80	4.05	0.78	4.24	0.74	14.923**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 29 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 11 และข้อ 14 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อ 12 ข้อ 13 ข้อ 15 ข้อ 17 ข้อ 18 ข้อ 19 และข้อ 20 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 30 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครราชสีมา เขต 2 ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของ
โรงเรียน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้							
21. มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อขอ ความร่วมมือจากชุมชน	4.16	0.81	4.12	0.79	4.16	0.72	0.138
22. มีโครงการในการจัดรูปแบบ แหล่งเรียนรู้	4.12	0.72	4.04	0.81	4.21	0.81	1.224
23. ประชุมครูเพื่อร่วมกันกำหนด แนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.11	0.75	4.02	0.83	4.10	0.82	0.569
24. สถานศึกษามีรูปแบบในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน	3.97	0.81	3.90	0.84	4.05	0.87	0.874
25. มีคณะกรรมการรับผิดชอบการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.01	0.85	3.91	0.87	4.11	0.83	1.544
26. ให้ความสำคัญในการจัดห้องสมุด ในโรงเรียน	4.19	0.79	4.08	0.83	4.32	0.82	2.433
27. จัดให้มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อเป็น แหล่งค้นคว้าของนักเรียนอย่าง พอเพียง	4.08	0.83	3.97	0.82	4.21	0.83	2.291
28. มีระเบียบในการปฏิบัติในการใช้ แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน	4.00	0.87	3.91	0.78	4.19	0.74	3.394*

ตาราง 30 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
29. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะในการผลิตสื่อและนวัตกรรม	4.05	0.75	4.01	0.76	4.18	0.66	1.355
30. ขอความร่วมมือให้บุคลากรในชุมชนเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.09	0.84	4.04	0.81	4.16	0.70	0.559
รวมเฉลี่ย	4.08	0.80	4.00	0.81	4.17	0.78	12.223**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 30 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาเขต 2 ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 28 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้อ 21 ข้อ 22 ข้อ 23 ข้อ 24 ข้อ 25 ข้อ 26 ข้อ 27 ข้อ 29 และข้อ 30 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 31 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครราชสีมา เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ จำแนกตาม
ขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	โรงเรียนขนาด เล็ก		โรงเรียน ขนาดกลาง		โรงเรียน ขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านการจัดการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้							
31. แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษา	4.09	0.78	4.04	0.81	4.26	0.84	1.888
32. มีนโยบายจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนโดยการใช้แหล่งเรียนรู้อย่าง หลากหลาย	4.11	0.69	4.05	0.73	4.13	0.82	0.442
33. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้	4.01	0.82	3.99	0.78	4.18	0.85	1.441
34. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อประโยชน์ต่อ การจัดการเรียนการสอนของครู	4.10	0.79	4.04	0.75	4.19	0.78	1.006
35. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน ออกไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน	4.17	0.85	4.08	0.76	4.26	0.76	1.495
36. ให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ให้ สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน	4.06	0.83	4.00	0.76	3.98	0.85	0.260

ตาราง 31 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
37. ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.14	0.75	4.12	0.74	4.19	0.74	0.252
38. มีการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน	4.10	0.73	4.03	0.72	4.18	0.71	1.151
39. ให้ครูพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	4.15	0.70	4.05	0.73	4.12	0.70	1.501
40. ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการใช้สื่อในการเรียนการสอน	4.12	0.72	4.03	0.75	4.19	0.76	1.368
รวมเฉลี่ย	4.09	0.76	4.04	0.75	4.15	0.79	6.512**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 31 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ จำนวนตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อ ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 32 เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 2 ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายข้อ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
	ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้						
41. การติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	3.98	0.80	3.91	0.77	4.02	0.82	0.649
42. สสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้	3.98	0.87	3.91	0.84	4.05	0.87	0.812
43. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.05	0.78	3.95	0.78	4.06	0.78	1.058
44. จัดให้มีการแสดงผลงานของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้	4.00	0.86	3.98	0.74	4.15	0.74	1.227
45. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	4.05	0.83	3.92	0.78	4.05	0.75	1.315
46. ประเมินผลร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนในการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	3.94	0.81	3.95	0.80	3.92	0.77	0.559
47. สสำรวจความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.03	0.81	3.87	0.79	3.97	0.82	1.662

ตาราง 32 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่		F
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
48. จัดประชุมครูเพื่อนำเสนอผลการประเมินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.06	0.74	3.93	0.76	4.05	0.81	1.458
49. แจ้งให้ชุมชนทราบผลการประเมิน	4.04	0.75	3.93	0.76	4.05	0.81	2.194
50. นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาต่อไป	4.14	0.76	4.00	0.76	4.13	0.77	1.721
รวมเฉลี่ย	4.03	0.80	3.92	0.77	4.05	0.79	11.001**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 32 พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อไม่มีความแตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ปรากฏผลดังตาราง 33 ถึงตาราง 37 ดังนี้

ตาราง 33 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	จำนวน (N = 326)	ร้อยละ
1. ควรมีการสร้าง จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มากขึ้น	76	23.31
2. ควรมีการจัดให้มีการศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน	71	21.77
3. ควรมีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัวให้เกิดประโยชน์สูงสุด	56	17.17
4. ควรมีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา	64	19.63
5. ควรมีการบันทึกและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกครั้ง	59	18.09

จากตาราง 33 พบว่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ควรมีการสร้าง จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มากขึ้นควรมีการจัดให้มีการศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน มีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา มีการบันทึกและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกครั้งและมีการบันทึกและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกครั้ง ตามลำดับ

ตาราง 34 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	จำนวน (N = 100)	ร้อยละ
1. ควรมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ทั้งใน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง	54	54.00
2. ควรมีการเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปใช้	46	46.00

จากตาราง 34 พบว่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของแหล่งเรียนรู้ ควรมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ทั้งใน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง อนึ่งควรมีการเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ต่าง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปใช้ ตามลำดับ

ตาราง 35 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	จำนวน (N = 272)	ร้อยละ
1. ควรมีการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	43	15.80
2. ควรมีการประสานงาน วางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	66	24.26
3. ควรมีคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยตรง	42	15.44
4. ควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเฉพาะห้องสมุดห้องคอมพิวเตอร์และห้องพิเศษอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้	57	20.95
5. ควรมีการจัดอบรมพัฒนาความรู้ในเรื่องของการผลิตสื่อ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง	64	23.52

จากตาราง 35 พบว่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ควรมีการประสานงาน วางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการจัดอบรมพัฒนาความรู้ในเรื่องของการผลิตสื่อ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเฉพาะห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์และห้องพิเศษอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ มีการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และมีคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยตรง ตามลำดับ

ตาราง 36 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	จำนวน (N = 326)	ร้อยละ
1. ควรมีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้	56	17.17
2. ควรมีการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน เช่น การใช้วิทยากรในห้องเรียน การประกอบอาชีพ รวมไปถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในห้องเรียน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน	71	21.77
3. ควรมีการใช้แหล่งเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างหลากหลาย	46	14.11
4. ควรมีนโยบายในการใช้แหล่งเรียนรู้ยึดเป็นนโยบายที่ครูทุกคนต้องปฏิบัติ	36	11.04
5. ควรมีการใช้แหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร เนื้อหาในบทเรียนให้มากที่สุด	53	16.25
6. ควรมีการจัดงบประมาณในการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น	64	19.63

จากตาราง 36 พบว่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ ควรมีการใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน เช่น การใช้วิทยากรในห้องเรียน การประกอบอาชีพ รวมไปถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในห้องเรียน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน มีการจัดงบประมาณในการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น เมื่อมีการใช้ก็มีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อนึ่งมีการใช้แหล่งเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างหลากหลาย และควรมีนโยบายในการใช้แหล่งเรียนรู้ยึดเป็นนโยบายที่ครูทุกคนต้องปฏิบัติตามลำดับ

ตาราง 37 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	จำนวน (N = 294)	ร้อยละ
1. ควรมีการจัดกิจกรรมประกวดการผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการเรียนการสอน	82	27.89
2. ควรมีการจัดนิทรรศการแสดงผลการผลิตสื่อ การใช้และผลของการใช้แหล่งเรียนรู้	73	24.82
3. ควรมีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างจริงจัง	75	25.51
4. ควรให้ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	64	21.76

จากตาราง 37 พบว่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ควรมีการจัดกิจกรรมประกวดการผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการเรียนการสอน ควรมีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างจริงจัง อีกทั้งมีการจัดนิทรรศการแสดงผลการผลิตสื่อ การใช้และผลของการใช้แหล่งเรียนรู้ และควรให้ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ซึ่งสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 แตกต่างกัน
2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จำนวน 192 คน และครู จำนวน 2,204 คน กลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 127 คน และครู จำนวน 327 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 454 คน แล้วสุ่มกลุ่มตัวอย่างย่อย (Stratified Random Sampling) ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู แบ่งตามขนาดของสถานศึกษา และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละขนาดของสถานศึกษาตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำ ในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ Face Validity แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 50 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 50 ข้อ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างในอำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น .9850

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้ 2 แนวทางในการเก็บข้อมูล คือ วิธีที่หนึ่งโดยการส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ช่วยแจกแบบสอบถามให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วคิดค่าขอรับคืนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ในระยะเวลาที่กำหนด วิธีที่สองคือ ผู้วิจัยไปแจกแบบสอบถามให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเอง แล้วกำหนดวันรับแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 470 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 446 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.89

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ และใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

4.2.1 การวิเคราะห์ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จัดลำดับความสำคัญ

4.2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู โดยใช้ t-test ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระแก่กัน (Independent Samples) กำหนดค่าสถิติที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างในรายด้านจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') กำหนดค่าสถิติ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกัน และแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 สรุปผลวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา

เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ได้ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีคํอบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า คือ ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้และด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ตามลำดับ

1.2 ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของครู ที่มีคํอบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า คือ ด้าน การศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพ ปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ แหล่งเรียนรู้ ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และด้านการประเมินผลการใช้ แหล่งเรียนรู้ ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 มีดังนี้

4.1 ด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

โรงเรียนควรมีการสร้าง จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มากขึ้น

ควรมีการจัดให้มีการศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน มีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงการบันทึกและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกครั้งและมีการบันทึกและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกครั้ง

4.2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของแหล่งเรียนรู้

ควรมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ทั้งใน โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง หนึ่งควรมีการเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ต่าง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปใช้

4.3 ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ควรมีการประสานงาน วางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการจัดอบรมพัฒนาความรู้ในเรื่องของการผลิตสื่อ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเฉพาะห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์และห้องพิเศษอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ มีการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และมีคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยตรง

4.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้

ควรมีการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น การใช้วิทยากรในท้องถิ่น การประกอบอาชีพ รวมไปถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน มีการจัดงบประมาณในการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น เมื่อมีการใช้ก็มีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ หนึ่งมีการใช้แหล่งเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างหลากหลาย และโรงเรียนควรมีนโยบายในการใช้แหล่งเรียนรู้ ยึดเป็นนโยบายที่ครูทุกคนต้องปฏิบัติ

4.5 ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

ควรมีการจัดกิจกรรมประกวดการผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการเรียนการสอน ควรมีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างจริงจัง อีกทั้งมีการจัดนิทรรศการแสดงผลการผลิตสื่อ การใช้และผลของการใช้แหล่งเรียนรู้ และควรให้ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

อภิปรายผล

จากการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 มีประเด็นที่ค้นพบซึ่งน่าสนใจอันจะเป็นข้อมูลนำไปสู่แนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า คือ ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้และด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูมีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 25 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 1) ได้ระบุไว้ว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้ตามที่ต้องการ อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ยังมียุทธศาสตร์ให้แหล่งเรียนรู้มีส่วนสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเป็นการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นอย่างดีมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิดชวนติดตาม เข้าใจง่ายและรวดเร็วขึ้น รวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลา ส่งผลให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากเหตุผลข้างต้นจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาทในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โยชิน กล้ามราน (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนางานวิชาการด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนกุศโลบายวิทย์ผดุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลปรากฏว่า การอบรมปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการเตรียมการอบรมที่ดี วิทยากรมีความรู้ด้านการดำเนินงานห้องสมุดเป็นอย่างดี โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ อนุชัช จำนงนรินทร์รักษ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ดำเนินการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล ผลปรากฏว่า แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีหลากหลายเพิ่มมากขึ้นและสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยรวม มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การพิจารณาบทบาทแต่ละด้านพบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สูงกว่าครู

ทุกด้าน ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ขับเคลื่อนบทบาทในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยการสร้างแนวทาง หรือกำหนดนโยบายในการปฏิบัติเป็นทางเลือกที่หลากหลาย ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน โดยให้ครูผู้สอนเป็นคนเลือกแนวทางหรือวิธีการดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนหรือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จเร จันทรวิฒนเดชากุล (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมแตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริยุพา ศกุนตะเสถียร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บริบทของโรงเรียน ความสามารถของบุคลากร อีกทั้งนโยบายของผู้บริหารต่างกัน ดังนั้นการกำหนดวัตถุประสงค์ แนวปฏิบัติจึงอาจแตกต่างกันออกไป

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกันเช่นเดียวกัน อาจเป็นเพราะการบริหารงานในโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีโครงสร้างการบริหารที่มีผู้รับผิดชอบในงานต่าง ๆ โดยตำแหน่งชัดเจนเป็นระบบ เพราะว่ามีตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1-3 คน ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานของสถานศึกษาชัดเจนจึงทำให้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญธรรม ปานเพชร (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ในชุมชนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สิริยุพา ศกุนตะเสถียร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางแต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร

สถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 ที่ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มตัวอย่างเป็นคำถามปลายเปิด และเปิดโอกาสให้เสนอแนะมีดังนี้

4.1 ด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

โรงเรียนควรมีการสร้าง จัดหาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนให้มากขึ้น ควรมีการจัดให้มีการศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน มีการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงการบันทึกและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ โยชิน กล้ามราน (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนางานวิชาการด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนกุฉินทวิทย์ผดุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ ผลปรากฏว่า การอบรมปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาห้องสมุด โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการเตรียมการอบรมบุคลากร และยังสอดคล้องกับ วรพุดม จรัสชนวะเพท (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนบ้านวังมน อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิผลปรากฏว่า สภาพปัจจุบันปัญหาด้านแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านวังมน ยังไม่มีการส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างจริงจัง ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

4.2 ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของแหล่งเรียนรู้

ควรมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ ทั้งในโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง หนึ่งควรมีการเก็บข้อมูลแหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปใช้ เนื่องจากสภาพปัจจุบันปัญหาของแหล่งเรียนรู้ จึงมีผู้ศึกษาให้ความสนใจน้อย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนในห้องเรียนมากกว่าที่จะนำนักเรียนมาสัมผัสกับแหล่งเรียนรู้จริง

4.3 ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ควรมีการประสานงาน วางแผนร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการจัดอบรมพัฒนาความรู้ในเรื่องของการผลิตสื่อ นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยเฉพาะห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์และห้องพิเศษอื่น ๆ ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ มีการจัดทำโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และมีคณะกรรมการรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับ โยชิน กล้ามราน (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนางานวิชาการด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนกุฉินทวิทย์ผดุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ ผลปรากฏว่าการอบรมปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาห้องสมุด โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ มีการเตรียมการอบรมบุคลากร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เช่น พัฒนาห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ให้

เป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยตรง อีกทั้งเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สำหรับครู นักเรียนและบุคคลที่มีความสนใจ

4.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้

ควรมีการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น การใช้วิทยากรในท้องถิ่น การประกอบอาชีพ รวมไปถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน มีการจัดงบประมาณในการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มากขึ้น เมื่อมีการใช้ก็มีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ อนึ่งมีการใช้แหล่งเรียนรู้แบบบูรณาการอย่างหลากหลาย และโรงเรียนควรมีนโยบายในการใช้แหล่งเรียนรู้ ชัดเป็นนโยบายที่ครูทุกคนต้องปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ แวนใจ บุญญา (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารและครูที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ามีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นน้อยมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการใช้หลักสูตรท้องถิ่นมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพียงอย่างเดียว มิได้นำมาใช้สอนจริง อีกทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นมีผู้สืบทอดน้อยมาก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจะต้องมีบทบาทสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ใช้วิทยากรท้องถิ่นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนให้มากที่สุด

4.5 ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

ควรมีการจัดกิจกรรมประกวดการผลิตสื่อ และนวัตกรรมทางการเรียนการสอน ควรมีการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้อย่างจริงจัง อีกทั้งมีการจัดนิทรรศการแสดงผลการผลิตสื่อ การใช้และผลของการใช้แหล่งเรียนรู้ และควรให้ชุมชน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ เบคเซอรา (Becerra, 1974 : 6887-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทและความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับตัวแทนของชุมชนต่อการวินิจฉัยปัญหาของโรงเรียน โดยได้เลือกปัญหาของโรงเรียนที่ต้องตัดสินใจร่วมกันของผู้บริหาร และตัวแทนของชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งสองฝ่ายพยายามที่จะทำความเข้าใจปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และนโยบายที่ได้ตกลงไว้ นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ผู้บริหารสนใจและเข้าใจความแตกต่างของชุมชน และพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนได้ทุกโอกาส อีกทั้งทัศนคติในทางที่ไม่พึงประสงค์ของแต่ละฝ่ายจะมีอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน ตลอดจนการให้ประชาชนหรือชุมชนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียนจะต้องจัดเตรียมข้อมูลให้เขาได้ศึกษาล่วงหน้าและผู้บริหารจะต้องยอมรับในเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นและไม่ควรคาดหวังผล และยังสอดคล้องกับ เอลกินส์ (Elkins, 1993 : 74 ; อ้างถึงใน อำนวยพร ทรัพย์คง, 2542 : 43) ได้วิจัยเรื่องบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชน

และครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตตะวันตกตอนกลางของสหรัฐอเมริกา ได้สรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่ทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อช่วยแก้ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหา วิทยฐานะ และสร้างเสริมโปรแกรมสนับสนุนทางการของชุมชน ต้องการให้ครูใหญ่มีส่วนร่วมในการ ปกครองท้องถิ่น และการปกครองของชุมชน อีกทั้งครูและประชาชนต้องการให้ครูใหญ่จัดประชุม ร่วมกันระหว่างครูและผู้ปกครองเพื่อผลในการศึกษาของผู้เรียนและต้องการให้ครูใหญ่ มีที่อยู่อาศัย ในบริเวณโรงเรียนที่เขาปฏิบัติงานอยู่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีการประเมินผล และบันทึกการใช้สื่อ น้อยมาก และภาระงานของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนมีมาก ดังนั้นการทำงานร่วมกับชุมชน ผู้ปกครองจึงน้อยมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปความคิดเห็นตามแบบสอบถาม เพื่อเสนอความ ต้องการและแนวทางในการวางแผนแก้ไข และพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ ต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและ นอกโรงเรียน และมีการวางแผนแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน บริหารงานโดยเน้น การมีส่วนร่วม โดยครู ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร รวมถึง การจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ครูส่วนมากก็ได้มีความรู้ความเข้าใจ ในการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนให้เกิดประ โยชน์สูงสุดกับนักเรียน รวมไปถึงการ ผลิตสื่อ นวัตกรรมของครู เพื่อรับการประเมินจากหน่วยงานอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน และครู ควรให้ความสนใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด และประสิทธิภาพของการจัดกระบวนการเรียนการสอน

1.2 โรงเรียนซึ่งมีผู้บริหารเป็นหัวเรือใหญ่ ควรมีการพัฒนาปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนให้มากที่สุด ใช้บทบาทของตนเองที่มีอยู่ อย่างเต็มที่เพราะจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่าง สูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์สำคัญที่สุดและมีอำนาจสูงสุด จะต้องเป็นผู้ริเริ่ม สร้างสรรค์แหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ สำหรับผู้เรียน เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในยุคแห่งการเรียนรู้ โลกแห่งการเปลี่ยนแปลง

1.3 โรงเรียน ควรมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพ ส่งผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ที่สุดแล้วเราจะต้องพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้

ความสามารถในการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ก่อนจึงจะประสบผลสำเร็จ เมื่อพัฒนาคนแล้วก็พัฒนาสถานที่ในโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น พัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย เป็นต้น

1.4 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับเรื่องปัญหาของการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน และแนวทางการแก้ไข

2.2 ควรมีการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีการนำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน กับไม่มีแหล่งเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง

2.3 ควรมีการจัดทำวิจัยเกี่ยวกับความต้องการและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งในโรงเรียนและในชุมชน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานอื่น ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- จเร จันทรวัฒนาเดชนุกุล. (2548). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สุราษฎร์ธานี :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ดวงใจ วัฒนมะโน. (2545). เทคนิคการจัดกิจกรรมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้.
กรุงเทพฯ : โรงเรียนไทยรัฐวิทยา
- ธีระ รุณเจริญ. (2543). ผู้บริหารในยุคปฏิรูป. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). วิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม ปานเพชร. (2546). การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). สุรินทร์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. บุรีรัมย์ :
ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประอรศิริ ชวีวัฒน์. (2542). บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชา
ภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์มหาวิทาลัยเวสเทิร์น.
- เปลียน พากเพชร. (2545). บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์อำเภอตามความคิดเห็นของ
หัวหน้าส่วนราชการในระดับอำเภอและผู้บริหารโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ผ่องศรี ชัยศรีนุวัฒน์. (2545). จุดศึกษาแหล่งการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

- โยธิน กล้ามราน. (2547). การพัฒนางานวิชาการด้านการจัดแหล่งเรียนรู้
โรงเรียนคุณเวียนวิทย์ผดุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 1.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วรพูน จรัสชนะเพท. (2547). การดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายใน
โรงเรียนวังมน อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชร บวรสิงห์. (2544). การบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2542). หลักและระบบบริหารการศึกษา. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- แว่นใจ บุญอาษา. (2545). บทบาทของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
(สาขาวิชาการประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2543). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สถาบันพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). มาตรฐานตำแหน่งวิทยฐานะข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษา.
- สมาธิ พินิจกิจ. (2547). การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). สุรินทร์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏสุรินทร์.
- สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). รายงานการประเมินคุณภาพการเรียน.
กรุงเทพฯ : ศูนย์สภาพแวดล้อม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2547). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.
กระทรวงศึกษาธิการ.
- ..... (2548). กระบวนการจัดการเรียนการสอน. กระทรวงศึกษาธิการ

- สำราญ พลยะเรศ. (2547). การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โรงเรียนบ้านโป่ง
 ประชาพัฒน์ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม.
 (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สิริยุพา ศกุนตะเสถียร. (2548). การบริการการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติ
 การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ
 ศึกษา จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ก.ม. (การบริหารการศึกษา).
 นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สุดาพร โรจนานุกร. (2545). แหล่งรู้ แหล่งเรียน. กรุงเทพฯ : ศาสนาการพิมพ์.
- สุชา จันทน์เอม (2544). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2539). การบริหารทรัพยากรทางการศึกษา. นนทบุรี :
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2544). มาตรฐานโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- อนัญชัย จำนงนรินทร์รักษ์. (2547). การดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน
 ชัยภูมิภักดีชุมพล อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
 กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อำนวยการ ทรัพย์คง. (2542). บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนปฏิรูปประถมศึกษาด้าน
 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์
 กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. อัดสำเนา.
- อินทิรา หิรัญสาย. (2546). หลักการบริหารงานทั่วไป. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
<http://www.anamaimoph.go.th>
- Becerra, G.V. (1974). "Role Perceptions of Administrators and Community
 Representatives in Partial Decision Making," **Dissertation Abstracts
 International**. 14 (11) : 6887 – A.
- Green, A.W. (1997). **Sociology**. New York : McGraw – Hill Book.
- Levinson, D.J. (1971). "Role, Personality and Social Structure in the Organization
 Setting". Selected Reading and Projects in Social Psychology. New York : Rondon House,
 Inc.II.

Desautel, R.A. (1978). "Administrative Role Perception of North Dagota Elementary School Principals as Related to Selected Dimension of Administrative Function"
Dissertation Abstracts International. University Microfilms International, 39(4) : 42 -44.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๐๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสิทธิชัย ลวกโธสง

ด้วย นางฉิมมัส ขอบบุญมา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๒ โดยมี ผศ.ดร.ศิริณี จุโฑปะมา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๒๐๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสมเกียรติ สงฆ์สังวรณ

ด้วย นางฉิรมนัส ยอดบุญมา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒ โดยมี ศศ.ทว.ศิริมาณี อุโฆปะมา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ทะองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๔๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๓๐๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๘

ด้วยนางฉัตรมนัส ขอดบุญมา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๒ โดยมี ผศ.ดร.ศิราณี อุใจปะนะมา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางฉัตรมนัส ขอดบุญมา ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย กับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศช 04063/ ๕๕42

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2
ถ.เพชรมาตุกลาง อ.จักราช จ.นครราชสีมา 30230

4 กรกฎาคม 2550

เรื่อง ขอบความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านท่าลี่ ภายในวันที่ 20 กรกฎาคม 2550

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ

ด้วย นางดิเรกนัต ขอดบุญมา นักศึกษาระดับปริญญาโท ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2" เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ท่านได้ตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนมาให้
นางดิเรกนัต ขอดบุญมา ตำแหน่งครู โรงเรียนบ้านท่าลี่ ภายในวันที่ 20 กรกฎาคม 2550 และขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มอำนาจการ

โทร 0-4439-9055

โทรสาร 0-4439-015

ที่ ศธ ๑๕๔๕.๑๑/ว ๓๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๒

ด้วยนางดิเรกนัส ขอดนูณา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ตั้งกักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๒ โดยมี ผศ.ดร.ศิริณี จุใจประมา เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ โดยกรณีนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้อง ในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ขออนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

๙ ๖๒

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ณะองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มี 5 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
2. ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้
3. ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้
5. ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อ
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. แบบสอบถามนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการ
พัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ดังนั้น จึงขอให้
ท่านตอบแบบสอบถามตามสภาพที่เป็นจริง

นางฉัตรนัส ขอดบุญมา

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงตามความเป็นจริง

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

( ) ผู้บริหารสถานศึกษา

( ) ครู

ขนาดโรงเรียนของท่าน

( ) ขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน

( ) ขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 121-600 คน

( ) ขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จำนวน 5 ด้าน คือ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบสอบถามของแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย / ในตารางให้ตรงกับความคิดเป็นของท่านมากที่สุด

5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับน้อยที่สุด

หมายเหตุ

แหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งที่ให้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ สารความรู้ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียน ใฝ่รู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เป็นบุคคลแหล่งการเรียนรู้

1. แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน หมายถึง สถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งในบริเวณสถานศึกษาที่นำมาใช้เป็นสื่อหลักในการเรียนรู้สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้นหรือใช้ในการเรียนรู้เรื่องอื่น และหมุนเวียนกิจกรรมได้ตามความสนใจของผู้เรียน

2. แหล่งเรียนรู้ภายนอก หมายถึง สถานที่ที่นอกเหนือจากแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เช่น สถานที่ทำงาน สถานที่ประกอบการ พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ เป็นต้น

ด้านที่ 1 การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จากหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร					
2. ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตาม Web Site ต่าง ๆ					
3. ศึกษาคูงานแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียนต่าง ๆ					
4. ประชุมร่วมกับบุคลากรในเรื่องแหล่งเรียนรู้					
5. ศึกษาคูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ					
6. สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้จากภายนอก					
7. จัดประชุมสัมมนาภายในโรงเรียนเพื่อให้ระดมความคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้					
8. มีการศึกษาค้นคว้าหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ					
9. มีการนำเสนอแหล่งเรียนรู้ในการประชุมครูอย่างสม่ำเสมอ					
10. มีการรวบรวมความรู้ ข้อมูล เอกสารเกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ					

ด้านที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาของแหล่งเรียนรู้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
11. สำรวจแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน					
12. สำรวจแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน					
13. สำรวจแหล่งเรียนรู้จากชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น					
14. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายใน					
15. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก					
16. สำรวจปัญหาแหล่งเรียนรู้จากชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น					
17. เก็บรวบรวมและทำรายการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและ นอกโรงเรียน					
18. จัดลำดับความสำคัญของปัญหาแหล่งเรียนรู้					
19. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาของแหล่งเรียนรู้					
20. ประสานร่วมมือกับชุมชนเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพและปัญหาของแหล่งเรียนรู้					

ด้านที่ 3 การศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
21. มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อขอความร่วมมือจากชุมชน					
22. มีโครงการในการจัดรูปแบบแหล่งเรียนรู้					
23. ประชุมครูเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้					
24. สถานศึกษามีรูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน					
25. มีคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้					

ด้านที่ 3 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
26. ให้ความสำคัญในการจัดห้องสมุดในโรงเรียน					
27. จัดให้มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าของ นักเรียนอย่างพอเพียง					
28. มีระเบียบในการปฏิบัติในการใช้แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน					
29. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะในการผลิตสื่อ และนวัตกรรม					
30. ขอความร่วมมือให้บุคลากรในชุมชนเป็นวิทยากร ให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					

ด้านที่ 4 การจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
31. แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					
32. มีนโยบายจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย การใช้แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย					
33. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ แหล่งเรียนรู้					
34. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ให้ เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของครู					
35. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนออกไปศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					
36. ให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					

ด้านที่ 4 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
37. ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ					
38. มีการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน					
39. ให้ครูพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง					
40. ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการใช้สื่อใน การเรียนการสอน					

ด้านที่ 5 การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
41. การติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้					
42. สืบหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้					
43. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					
44. จัดให้มีการแสดงผลงานของนักเรียนจากการจัด กิจกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้					
45. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้					
46. ประเมินผลร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนในการใช้ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน					
47. สืบหาความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้					

ด้านที่ 5 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
48. จัดประชุมครูเพื่อนำเสนอผลการประเมินการพัฒนา แหล่งเรียนรู้					
49. แจงให้ชุมชนทราบผลการประเมิน					
50. นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาต่อไป					

ตอนที่ 3 ท่านมีความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อ
การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อย่างไรบ้าง

ด้านการศึกษาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....

.....

ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้.....

.....

ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....

.....

ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้.....

.....

ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค

คำอ่านางจำแนกแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 39 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	t-test for Equality of Mean	
	t	Sig (2 tailed)
ด้านการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้		
1. ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จากหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร	4.899	.000
2. ศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตาม Web Site ต่าง ๆ	1.342	.050
3. ศึกษาคูงานแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียนต่าง ๆ	4.950	.000
4. ประชุมร่วมกับบุคลากรในเรื่องแหล่งเรียนรู้	3.897	.004
5. ศึกษาคูงานแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	4.899	.000
6. สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้จากภายนอก	2.121	.050
7. จัดประชุมสัมมนาภายในโรงเรียนเพื่อให้ระดมความคิดเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้	5.774	.000
8. มีการศึกษาค้นคว้าหาแหล่งเรียนรู้ใหม่ ๆ	4.919	.001
9. มีการนำเสนอแหล่งเรียนรู้ในการประชุมครูอย่างสม่ำเสมอ	6.736	.000
10. มีการรวบรวมความรู้ ข้อมูล เอกสารเกี่ยวข้องกับแหล่งเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ	8.485	.000
ด้านการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาของแหล่งเรียนรู้		
11. สํารวจแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.382	.001
12. สํารวจแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	4.804	.000
13. สํารวจแหล่งเรียนรู้จากชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น	6.000	.000
14. สํารวจปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายใน	7.778	.000
15. สํารวจปัญหาแหล่งเรียนรู้ภายนอก	7.120	.000
16. สํารวจปัญหาแหล่งเรียนรู้จากชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น	6.000	.000

ตาราง 39 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	t-test for Equality of Mean	
	t	Sig (2 tailed)
17. เก็บรวบรวมและทำรายการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและ นอกโรงเรียน	9.165	.000
18. จัดลำดับความสำคัญของปัญหาแหล่งเรียนรู้	7.778	.000
19. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาของแหล่งเรียนรู้	9.295	.000
20. ประสานร่วมมือกับชุมชนเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาของแหล่งเรียนรู้	15.000	.000
ด้านการศึกษารูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้		
21. มีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อขอความร่วมมือจากชุมชน	6.000	.001
22. มีโครงการในการจัดรูปแบบแหล่งเรียนรู้	7.071	.000
23. ประชุมครูเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	7.778	.000
24. สถานศึกษามีรูปแบบในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างชัดเจน	9.165	.000
25. มีคณะกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	9.165	.000
26. ให้ความสำคัญในการจัดห้องสมุดในโรงเรียน	4.382	.005
27. จัดให้มีห้องคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าของนักเรียน อย่างพอเพียง	3.333	.016
28. มีระเบียบในการปฏิบัติในการใช้แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน	6.000	.001
29. ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะในการผลิตสื่อและ นวัตกรรม	4.382	.005
30. ขอความร่วมมือให้บุคลากรในชุมชนเป็นวิทยากรให้ความรู้ เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	3.576	.012
ด้านการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้		
31. แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	9.295	.000
32. มีนโยบายจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการใช้ แหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย	4.382	.005

ตาราง 39 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	t-test for Equality of Mean	
	t	Sig (2 tailed)
33. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้	7.778	.000
34. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อ ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนของครู	6.971	.000
35. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนออกไปศึกษาค้นคว้า หาความรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.382	.005
36. ให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	13.000	.000
37. ให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	6.971	.000
38. มีการนิเทศการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน	9.295	.000
39. ให้ครูพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	7.071	.000
40. ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในการใช้สื่อในการเรียน การสอน	7.778	.000
ด้านการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้		
41. การติดตามประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	13.000	.000
42. สำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้	13.000	.000
43. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	7.051	.000
44. จัดให้มีการแสดงผลงานของนักเรียนจากการจัดกิจกรรม การใช้แหล่งเรียนรู้	8.000	.000
45. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้	6.301	.001
46. ประเมินผลร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนในการใช้ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	9.295	.000
47. สำรวจความพึงพอใจของครูที่มีต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	6.000	.001
48. จัดประชุมครูเพื่อนำเสนอผลการประเมินการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	9.295	.000

ตาราง 39 (ต่อ)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้	t-test for Equality of Mean	
	t	Sig (2 tailed)
49. แจงให้ชุมชนทราบผลการประเมิน	13.000	.000
50. นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาต่อไป	13.000	.000

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (SCALE)

	N of			
Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	Variables
Scale	203.9333	868.4782	29.4700	50

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 50

Alpha = .9850

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

178350

098.7
21.4.55.2
2551

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางฉิรมนัส ขอดบุญมา
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2507
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 14 หมู่ 4 ตำบลสาหร่าย อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 23 หมู่ 4 ตำบลเมืองพลับพลา อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านท่าลี่ อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านท่าลี่ ตำบลเมืองพลับพลา อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 2
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2517 ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโคกหินช้าง อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2520 ประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนชุมพวงวิทยา อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2523 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมพวงศึกษา อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2525 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตโนภาส อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2527 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.สูง) วิชาเอกอุตสาหกรรมศิลป์ จากวิทยาลัยครูนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2535 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกภาษาไทย จากวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ พ.ศ. 2551 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์